

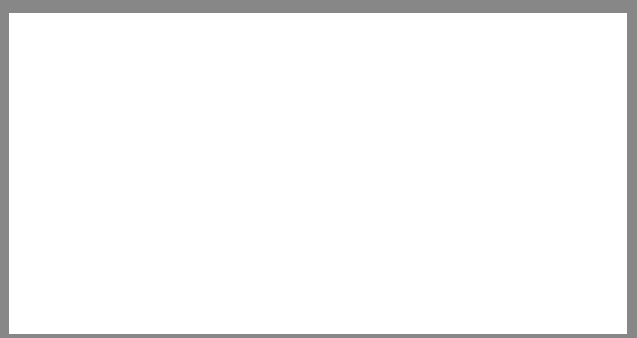
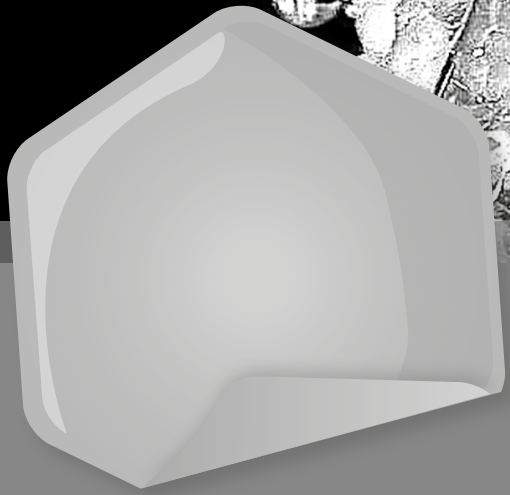

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 11/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vrankso, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Krizevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Salovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02/534 82 18, 031/622 730.

Monika Kozar, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si in Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Novembrska ponudba – AKCIJA

Novembra imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Lesena igra čebelica: 33,55 EUR
-10% = 30,20 EUR

Otroški predpasnik: 11,00 EUR
-10% = 10,00 EUR

Knjiga Pridelava in predelava voska: 4,34 EUR
-10% = 3,90 EUR

Knjiga Najboljši poklic: Čebelar: 14,90 EUR
-10% = 13,41 EUR

Knjižica Ustvarjalne ideje: 2,17 EUR
-10% = 1,95 EUR

BeeCare – negovalno razpršilo s propolisom

Smo v obdobju, ko je velika pozornost usmerjena v higieno rok. BeeCare je negovalno razpršilo s propolisom, ki je namenjeno čiščenju, negi in zaščiti rok. Izdelek vsebuje izvleček propolisa, ki ima širok spekter delovanja. Cena za 150 ml negovalnega razpršila znaša 6,80 EUR z DDV za člane ČZS (7,30 EUR z DDV za nečlane). Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Tajništvo ČZS

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

%

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Delavnica o osnovah trajnostnega razvoja za čebelarje in apiterapevte

Čebelarstva zveza Slovenije bo v soboto, 27. novembra 2021, ob 9. uri v prostorih ČZS organizirala delavnico o osnovah trajnostnega razvoja za čebelarje in apiterapevte.

Trajnostni razvoj je beseda, ki jo slišimo že na vsakem koraku. Poslušamo o podnebnih spremembah, pomenu trajnostnega razvoja za naše zanamce in oblikovanju proizvodov, ki spoštujejo okolje in naravo. Vendar je trajnostni razvoj še mnogo več od tega. Na delavnici bomo spoznali, kaj pravzaprav je trajnostni razvoj, kakšna so načela in merila, ki jih moramo spoštovati, in ne nazadnje, kako oblikovati proizvode, da lahko rečemo, da so trajnostni. Del delavnice bo namenjen tudi komuniciranju trajnosti našim strankam. Spoznali bomo, kako lahko povemo svojim strankam, da

spoštujemo načela trajnosti, in kako to obrnemo v svojo konkurenčno prednost. V praktičnem delu bomo skupaj oblikovali proizvode udeležencev in zanje naredili komunikacijski načrt, ki ga bodo lahko takoj uporabili v praksi.

Na delavnici bomo obravnavali naslednje teme: Koncept trajnostnega razvoja; Trajnostni razvoj in zakaj je to priložnost za manjše lokalne ponudnike; Kriteriji trajnostnega razvoja; Oblikovanje trajnostnih produktov; Komuniciranje trajnosti strankam; Praktično delo.

Delavnica je namenjena čebelarjem in apiterapevtom, ki bi radi svoje panje odprli turistom; ki bi želeli svojo ponudbo prilagoditi sodobnim turistom; ki bi radi ustvarili in ponudili avtentične proizvode; ki želijo s svojo ponudbo

prispevati k trajnostnemu razvoju; ki si želijo prodora na domače in tuje trge; ki se zavedajo pomena dobre zgodbe za uspešno trženje; ki želijo z uspešno interpretacijo navezati trajne odnose z gosti.

Delavnica **traja šest ur** in je razdeljena na **teoretični in praktični del**, kjer udeleženci že oblikujejo osnutek za svoj proizvod ter ga ocenijo skupaj z mentorjem. Delavnico bo izvajala **Maja Vanmierlo**.

Cena za člane ČZS: **28,84 EUR z DDV** (za nečlane ČZS: 37,60 EUR z DDV). **Prijave zbiramo na e-naslov barbara.dimc@czs.si ali 041/370-409, najkasneje do 22. novembra 2021. Prijave so obvezne. Za izvedbo delavnice mora biti prijavljenih vsaj 25 oseb.**

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Urniki usposabljanj v novembru – začenjajo se predavanja v Hiši kranjske čebele

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Udeležba na dogodku (z izjemo spletnih predavanj) bo možna za osebe, ki izpolnjujejo pogoj PCT oz. pogoje tedaj veljavnega odloka o začasnemu omejitvi zbiranja. Na posamezno spletno predavanje se lahko prijavite v spletnem obrazcu na povezavi pri posameznem predavanju. Za izvedbo posameznega predavanja mora biti prijavljenih najmanj 30 oseb. Na posamezno predavanje lahko sprejmemo do 100 oseb. **Ob vstopanju v Zoom morate obvezno vpisati veljaven elektronski naslov ter ime in priimek (uradno) ter ostale podatke. Brez teh podatkov ne moremo zabeležiti udeležbe v sistem vodenja evidence o opravljenih usposabljanjih!** Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno dopolnimo, spremenimo ali usposabljanja nadomestimo s spletnimi predavanji. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Prijava
4. nov.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Narodni dom Logatec, Tržaška 44, Logatec	g. Nagode 041/429 465
9. nov.	16.00	Od teorije do prakse – kozmetika iz čebeljih pridelkov	dr. Nataša Lilek in gostje	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	https://forms.gle/HtLTUxTitQFcVpAA9
12. nov.	18.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	Spletno predavanje na aplikaciji Zoom	https://forms.gle/JgAMg9HWunh91Sry9
13. nov.	17.00	Moja čebelarstva praksa	Boštjan Noč	Hiša kranjska čebela, Mestni trg 2, Višnja gora	ga. Peunik Okorn 041/967 964
18. nov.	16.00	Dobra čebelarstva praksa	Simon Golob	OŠ Koroški jeklarji Ravne na Koroškem, Javornik 35, Ravne na Koroškem	g. Kordež 041/712 668
18. nov.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Park vojaške zgodovine, Kolodvorska cesta 51, Pivka	g. Dolgan 040/757 694
25. nov.	19.00	Strokovna razprava o uživanju cvetnega prahu	dr. Nataša Lilek in gostje	Kulturni dom Stična, Stična 27a, Ivančna Gorica	ga. Žerovnik 040/436 513
29. nov.	17.00	Kalkulacija lastne cene	Tina Žerovnik	prostori ČD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake (pri piceriji Čebelica)	cd.zagorje@gmail.com

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 11/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Podpisana
deklaracija
o označitvi države
porekla medu

- Dr. Ralph Büchler o biološkem načinu zatiranja varoj
- Ocena čebelarske pašne sezone 2021
- Zaživela kartica Pomagam čebelam in drugim opráševalcem

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, e pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
 V NAŠI SPLETNI
 TRGOVINI
 WWW.KIPGO.NET

- PANJI,
- OPREMA ZA PANJE,
- SATNICE,
- ZAŠČITNA OPREMA,
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI,
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV,
- TOČILA,
- CEDILA,
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU,
- OPREMA ZA POLNENJE MEDU,
- EMBALAŽA.

PARNI TOPILNIKI
 VOŠČIN, SONČNI
 TOPILNIKI LESENI IN IZ
 NERJAVEČEGA
 MATERIALA ZA
 1 ALI 2 SATA,
 PREŠE ZA VOŠČINE

IZDELUJEMO:
 - PRAŠILČKE: 3S, 4S,
 5S, 7S
 - PANJE AŽ: 9S, 10S, po
 naročilu 11S, 12S
 - PANJE AŽ 3E: 9S, 10S,
 po naročilu 11S
 - PANJE AŽ KOZINC
 11 + 3

SIRUP ZA
 HRANJENJE
 ČEBEL

GRELCI
 MEDU

IZOLACIJSKA
 PENA ZA
 AŽ IN LR
 PANJE

NAROČENO
 POŠLJEMO
 TUDI PO
 POŠTI!

IZPARILNIK
 ZA OKSALNO
 KISLINO

12 in 220V

ZAŠČITNA
 OPREMA ZA
 DELO S
 KISLINAMI

NALEPKE ZA MED,
 CVETNI PRAH, MEDENE
 PIJAČE IN PRELEPKE
 od 0,28
 EUR/POLA

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00-12.00
 14.00-16.00

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
 tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Ob sobotah zaprto.
 info@apis-med.si
 www.apis-med.si

NAKLADNI AŽ-PANJ 10-SATNI AŽ-PANJ	KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI CENA 1,20 EUR LASTNA PROIZVODNJA ZBITI, LEPLJENI, VRTANI	PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 1,50 EUR/KG	TRIETAŽNI AŽ-PANJ	DVOJNO CEDILO ZA MED	KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA	PLASTIČNA POSODA 25 KG
PLATIČNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJISČE (LR)	ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG NAD 100 KG 4 % POPUSTA	PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI	GRELEC ZA MED - OKROGLI 106 CM ALI 86 CM	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE		

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
 Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:
 od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
 sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426
 e-mail: jana.pp@amis.net
 www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
 Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši izbiri dostavimo na dom!

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Živimo v svetu, ki je obdan s tehnologijo. Ta se neverjetno hitro spreminja in nadgrajuje, zato je včasih težko ostajati v koraku s časom. V zadnjih letih se je še posebej na področju uporabe informatike v poslovnem in vsakdanjem življenju veliko spremenilo. Bistvene premike je zaznati v vsakdanjem življenju, ko ima slehernik na voljo pametni telefon, ki večini omogoča bistveno več digitalne dejavnosti kot nekoč namizni računalnik.

Z možnostjo dostopa do spleta kjer koli in kadar koli je uporaba elektronskega poslovanja in digitalnega sveta postala samoumevna tako pri vsakodnevnih opravilih kot tudi v čebelarstvu. Prav zaradi tega smo se na Javni svetovalni službi v čebelarstvu odločili, da izkoristimo prednosti teh sodobnih tehnologij za usposabljanje čebelarjev v okviru projekta Interaktivni svetovalec.

Ta je zamišljen kot oblika čebelarskega tečaja oziroma e-knjige in je nadgradnja učne snovi, ki so jo tečajniki naštudirali na začetniškem tečaju. Tečaj je razdeljen na posamezna poglavja. Z različno uporabo več medijev (foto, video, avdio) se vsebina prenaša zanimivo in živahno, in tako v največji meri pritegne čebelarja k uporabi tega pripomočka. Z različnimi vprašanji na koncu vsakega poglavja lahko uporabnik aplikacije preveri, kaj se je naučil in kje mu še manjka znanja.

Prednost Interaktivnega svetovalca je, da je čebelarju omogočeno enakovredno izobraževanje na spletu, kar vključuje e-gradiva, predavanja, spletno reševanje sprotnih testov, sledenje posameznemu predmetu in sprotno vrednotenje znanja. Pri takšni

vrsti podajanja strokovne snovi čebelar prihrani pri stroških, času, svoboden je glede izbire vsebine in ima večjo svobodo pri učenju. Trenutno so na portalu Interaktivni svetovalec predstavljena poglavja: Apitehnični ukrepi, Ekološko čebelarjenje, Varstvo čebel pred zastrupitvami, Dobra čebelarska praksa in Zgodovina čebelarjenja, v nadaljevanju pa bodo še druga. Vsa opisana poglavja so obogatena s skicami, fotografijami in filmčki, ki na kratko praktično predstavijo določeno tematiko. Filme, ki jih je sedaj 23, si lahko samostojno ogledate v rubriki Videoteka.

Interaktivnega svetovalca najdete na povezavi <http://czs.si/interaktivni-svetovalec/> oziroma na spletni strani ČZS na ikoni desno spodaj. Za uporabo Interaktivnega svetovalca se je treba registrirati. Prosim vas, da se registrirate s pravimi podatki, saj v primeru uspešno izpolnjenega testa za posamezno poglavje dobite tudi potrdilo o uspešno opravljenem testu. V primeru težav pa vam je na voljo za pomoč tudi mentor.

Da bi vam ob dolgih zimskih večerih čas hitreje minil, predlagam, da se registrirate na predstavljeno spletno stran in preizkusite, kako ste strokovno podkovani iz posameznega poglavja. Če vam ne bo šlo, je edina možnost, da še enkrat obnovite snov, ki vam ne gre. Uspešno učenje!

Vlado Augustin, svetovalec JSSČ, specialist za tehnologijo čebelarjenja

V videoteki Interaktivnega svetovalca smo oktobra 2021 objavili sedem novih filmov:

Osnovna odbira pri čebelah

Pridobivanje čebeljega strupa

Umeščanje čebel v prostor

Nabava oz. prodaja čebel

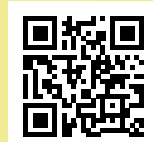
Prevešanje satov

Zamenjava satja

Pravilna uporaba FFS

Slovenski čebelar bo odslej obogaten s kodami QR

Koda QR je matrična črtna koda, ki vsebuje URL-naslov vsebine na spletu (npr. spletna stran, video, dokument itd.) in se uporablja s telefoni ali tablicami. Z napravo posnamete kodo (fotoaparati ali posebna aplikacija), ta pa jo prebere in odpre spletno vsebino povezano z vsebino v Slovenskem čebelarju.

Uredništvo

KAZALO

UVODNIK

Vlado Auguštin 305

OBVESTILA ČZS 307

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

dr. Nataša Lilek in dr. Andreja Kandolf Borovšak: Z ApiSlovenije v malem 308

Aleš Bozovičar: Ocena čebelarke pašne sezone 2021 310

Tina Žerovnik: Pomen in vloga embalaže pri prodaji medu in čebeljih pridelkov 312

dr. Nataša Lilek in dr. Andreja Kandolf Borovšak: Kakovost in varnost čebeljih pridelkov v letu 2021 313

Marija Sivec: Preprodaja medu – udarec za poštene čebelarje 316

Simon Golob: Še tri tehnološke rešitve z natečaja za leto 2021 317

Franci Šivic in Marko Borko: Novice iz sveta 319

ZDRAVJE ČEBEL

Suzana Skerbiš, dr. vet. med., in Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Varojo – zimsko zdravljenje čebeljih družin 320

Franci Šivic: Orientalski sršen na italijanskoslovenski meji 321

GLAVARJEVO LETO

Franci Šivic: Kako sem postal glasnik Petra Pavla Glavarja 322

dr. Renato Garibaldi: Kako je moje življenje spremenil zgled dobrotelnosti Petra Pavla Glavarja 323

DELO ČEBELARJA

Franco Dolgan: Čebelarjeva opravila v novembru 324

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

OBVESTILA ČZS 326

OGLASI 335

V SPOMIN 336

INDEX

EDITORIAL

Vlado Auguštin 305

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Nataša Lilek, DSc and Andreja Kandolf Borovšak, DSc: From ApiSlovenia in small 308

Aleš Bozovičar: Assessment of the beekeeping foraging season 2021 310

Tina Žerovnik: Importance and role of packaging in the sale of honey and bee products 312

Nataša Lilek, DSc and Andreja Kandolf Borovšak, DSc: Quality and safety of bee products in 2021 313

Marija Sivec: Honey resale – a blow to honest beekeepers 316

Simon Golob: Three more technological solutions from the 2021 competition 317

Franci Šivic and Marko Borko: World news 319

BEES' HEALTH

Suzana Skerbiš, DVM and Anita Vraničar Novak, DVM: Varroas – winter treatment of bee colonies 320

Franci Šivic: Oriental hornet on the Italian-Slovenian border 321

GLAVAR'S YEAR

Franci Šivic: How I became the messenger of Peter Pavel Glavar 322

Renato Garibaldi, DSc: How the example of Peter Pavel Glavar's charity changed my life 323

BEEKEEPER'S WORK

Franco Dolgan: Beekeeper's tasks in November 324

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

ADS 335

IN MEMORIAM 336

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 24, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Glasiloslovenskičebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori,

Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4– do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7– do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900. Tiskano: 25. 10. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Medeno satje. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarke fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2021. Foto: Eva Lavbič, Slovenija. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2017 2018 2019 2020 2021

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Regijski posveti v letu 2021

Letos bodo regijski posveti izvedeni na lokacijah s pričetkom ob 16.00 uri. Datumi in kraji letošnjih regijskih posvetov:

- 1. podravska ČD – ZČD Ptuj** – torek, **2. novembra** 2021, Dvorana KGZ Ptuj, Ormoška cesta 28, Ptuj;
- 2. primorska ČD – četrtek, 4. novembra** 2021, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan;
- 3. podravska ČD (ČZD Maribor)** – ponedeljek, **8. novembra** 2021, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče;
- 4. dolenjska in belokranjska ČD** – sredi, **10. novembra** 2021, Hiša kranjske čebele, Višnja Gora
- 5. celjska ČD** – četrtek, **11. novembra** 2021, Šolski center Šentjur, Cesta na kmetijsko šolo 9, Šentjur;
- 6. pomurska ČD** – ponedeljek, **15. novembra** 2021, Prostori društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota;
- 7. ČD notranjskega in obalno-kraškega območja** – sredi, **17. novembra** 2021, dvorana Knjižnice Bena Zupančiča, Trg padlih borcev 5, Postojna;

- 8. ljubljanska in zasavska ČD** – četrtek, **18. novembra** 2021, Čebelarški center Slovenije, Brdo 8, Lukovica;
- 9. koroška ČD** – ponedeljek, **22. novembra** 2021, sejna soba, Meža 10, Dravograd;
- 10. gorenjska ČD** – sredi, **24. novembra** 2021, Čebelarški center Gorenjske (ČRIC), Rožna dolina 50a, Lesce;
- 11. posavska ČD** – četrtek, **25. novembra** 2021, Stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem.

Prosimo vas, da vsa odprta vprašanja/pobude, ki bi jih želeli obravnavati na regijskem posvetu, pošljete tri dni pred predvidenim regijskim posvetom na e-naslov barbara.dimc@czs.si, da se bomo lahko do njih opredelili in se nanje pripravili.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Zaživela kartica Pomagam čebelam in drugim oprraševalcem

Kartica »Pomagam čebelam in drugim opráševalcem« je namenjena splošni javnosti in podjetjem kot poslovno darilo. Projekt je usmerjen k spodbujanju sajenja medovitih rastlin in posledično zagotavljanja večje količine hrane za čebele in druge opráševalce. Hkrati je namenjen ozaveščanju javnosti o pomenu čebel

in drugih opráševalcev ter njihove ekosistemske storitve opráševanja, ki je ključna za prehransko varnost. Z nakupom kartice bodo imeli posamezniki in podjetja možnost, da pripomorejo k izboljšanju stanja. Ob nakupu podporne kartice v vrednosti 20 EUR bo del sredstev namenjen nakupu ter sajenju sadik medovitih dreves in semen medovitih rastlin, posameznik pa bo prejel tudi darilo, ki je naravnano trajnostno v skladu z ohranjanjem narave in sajenjem medovitih rastlin.

Ob nakupu kartice posameznik prejme e-potrnilo Posvojitelj medovitega drevesa, USB-kartico Pomagam čebelam in drugim opráševalcem za podpornike čebel in drugih opráševalcev, vrečko semen medovitih rastlin, ki so vir hrane za čebele in druge opráševalce, ročno izdelano trajnostno nakupovalno vrečko, izdelano na način ponovne uporabe, knjigo o učinkoviti rabi čebeljih pridelkov Zdravniki svetuje, avtorja prim. Petra Kapša,

dr. med., nogavice Brez čebel ni življenja in svinčnik za podpornike čebel in drugih opráševalcev. Vabljeni posamezniki, društva in podjetja, da z nakupom kartice postanete podporniki čebel in drugih opráševalcev!

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Na letošnjih regijskih posvetih, ki bodo potekali v novembru, je možno po predhodnem naročilu kupiti kartico Pomagam čebelam in drugim opráševalcem ter darilni komplet. Pozivamo vsa čebelarska društva, da zberete naročila za kartico in do enega tedna pred posameznim regijskim posvetom sporočite število zelenih kompletov na e-naslov: tina.zerovnik@czs.si.

Z ApiSlovenije v malem

dr. Nataša Lilek in dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalki JSSČ za varno hrano

natas.lilek@czs.si, andreja.kandolf@czs.si

V soboto, 18. septembra 2021, je na Čebelarški zvezi Slovenije potekala ApiSlovenija v malem s strokovno razpravo na temo *Problematika nepristnega medu na trgu in označevanje porekla medu, ogledom tehnoloških rešitev v čebelarstvu ter predavanjem čebelarskega strokovnjaka dr. Ralpha Büchlerja s Čebelarskega inštituta Kirchain v Nemčiji, ki je spregovoril o trajnostnem načinu nadzora nad varojami na osnovi bioloških in tehnoloških metod.*

V strokovni razpravi na temo *Problematika nepristnega medu na trgu in označevanje porekla medu* so sodelovali Boštjan Noč, ČZS, Željko Vrbos, Hrvaška čebelarska zveza, Rodoljub Živadinović, Zveza čebelarskih društev Srbije, Damir Barašin, Zveza čebelarskih društev Republike Srpske, Hajrudin Šabić, Čebelarska zveza Unsko-sanskega kantona, doc. dr. Mojca Korošec, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, ter prof. dr. Dražen Lušić, Medicinska fakulteta Reka. Za uvod v razpravo sta nas najprej nagovorila državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS mag. Aleš Irgolič in Boštjan Noč, nato pa smo prisluhnili predavanju prof. dr. Norberta Garcie, predsednika Komisije za ekonomiko pri Apimondii, ter profesorja na univerzi v Argentini, ki je predstavil trg medu vključno s pojavom potvorb medu.

Koliko nepristnega medu se pojavlja na trgu, je po besedah prof. dr. Norberta Garcie nemogoče oceniti, tisto, kar se najde, pa je verjetno samo vrh ledene gore. Analitske metode za ugotavljanje nepristnega medu so zelo dobro razvite, kljub temu pa so ponarejevalci vedno korak pred analitiko. Pri ugotavljanju nepristnega medu je treba spremljati tudi dokumentacijo za sledljivost medu. Na Hrvaškem, v Srbiji ter Bosni in Hercegovini je nepristnega medu na trgu bistveno več kot v Sloveniji.

Udeleženci strokovne razprave so bili enotni, da je treba poostri nadzor nad pojavom nepristnega medu na trgu, potrošnike ozaveščati o uporabi lokalnega medu, stalno izpopolnjevati metode za ugotavljanje nepristnega medu ter spremeniti zakonodajo, da bo zagotavljala nedvoumno sledljivost medu tudi s tem, da se na nalepki za med jasno označi, iz katerih držav

med prihaja. Udeleženci so podpisali deklaracijo, s katero od Evropske komisije zahtevajo, da se zakonodaja spremeni tako, da oznaka mešanica »medu iz EU in medu, ki ni iz EU« ne bo več dovoljena.

Na koncu ni odveč poudariti, da čebelarji smejo prodajati samo med, ki ga pridelajo sami, če nimajo registrirane dodatne dejavnosti. Vsebino deklaracije lahko pogledate na spletni strani:

V drugem delu programa ApiSlovenije v malem smo prisluhnili čebelarskemu strokovnjaku dr. Ralphu Büchlerju. Spregovoril je o trajnostnem načinu nadzora nad varojami na osnovi bioloških in tehnoloških metod. Predstavil je rezultate nekaterih poskusov, opravljenih na njegovem inštitutu, in poudaril povezave med količino zalege in napadenostjo z varojami v čebeljih družinah glede na rojenje in medsebojno bližino čebeljih družin. Predstavil je prekinitev zaleganja kot tehnološki postopek za nadzor nad varojami ter možne postopke izvedbe (odstranjevanje zalege, pripiranje matice, lovni sati) v kombinaciji z uporabo ekoloških sredstev za zatiranje varoj. Z dr. Büchlerjem smo opravili tudi krajši pogovor, ki ga objavljamo v nadaljevanju. Na spletni strani ČZS pa je objavljena tudi njegova predstavitev: ●

Strokovna razprava na temo nepristnega medu in označevanja porekla. Od leve proti desni: doc. dr. Mojca Korošec, Rodoljub Živadinović, Boštjan Noč, Željko Vrbos, Hajrudin Šabić, Damir Barašin, prof. dr. Dražen Lušić.

Foto: Nataša Lilek

Ob obisku Slovenije so gostje iz tujine povedali:

Hajrudin Šabić, predsednik Zveze čebelarjev USK, predstavnik Zveze čebelarjev Federacije BiH

Prvi dan obiska smo obiskali čudovit čebeljak družine Rogelj v Ivančni Gorici s certifikatom tri čebelice za apiturizem. Bil sem navdušen nad lepoto, inovativnim pristopom in urejenim čebeljakom. Posebno darilo za goste je bil obisk muzeja v pripravi Hiše kranjske čebele v Ivančni Gorici, ki ga občina gradi v sodelovanju s ČZS in bi moral obiskovalcem odpreti vrata do konca leta 2021. Stara šola je bila prenovljena in bo verjetno najboljši čebelarški muzej. Drugi dan obiska je bil delovni dan, ki se je zaključil s podpisom deklaracije o podpori spremembi smernic EU o označevanju medu po državah izvora, kar naše združenje absolutno podpira.

ČZS je čebelarškim združenjem primer zdrave skupnosti z visoko produktivno kakovostno matico na čelu, zveza je vodnik ne samo čebelarjem in društvom v regiji, ampak tudi po vsej Evropi. ČZS je primer, kako ljudje, ki imajo vizijo, se žrtvujejo za skupno dobro in kjer vsak na področju svojih pristojnosti opravlja naloge, dosegajo odlične rezultate. V veliko čast mi je bilo biti gost takšnih gostiteljev in biti del programa ApiSlovenia v malem 2021.

Izr. prof. dr. sc. Dražen Lušić

Zahvaljujem se za navdušujoč obisk v Sloveniji, 17. in 19. septembra. Ta nam je pokazal vrhunske primere, kako promovirati čebelarstvo z vizijo in dolgoročnim razmišljanjem. Primera apiturizma in Hiše kranjske čebele dokazujeta, kako napreden je mogoče biti. Vidni so rezultati velikega truda, ki ga vlaga Boštjan Noč skupaj s sodelavci ČZS v razvoj slovenskega čebelarstva. Ustvarili ste verjetno najmočnejšo čebelarško organizacijo v Evropi. Poklon! Pokazali ste tudi, kako se ne ukloniti težavam, ampak se spopasti z njimi, npr. s podpisom deklaracije o označevanju države porekla

medu v EU, kar bo imelo daljnosežne posledice. Hvala, da se borite za čebelarje, državljanje in potrošnike. V čast mi je, da sem sopodpisnik te deklaracije.

Stanko Rajić, predsednik Združenja čebelarjev Beograd

To, kar ste storili za spodbujanje čebelarstva in kranjske čebele, je treba pohvaliti in ste odlični primer, kako to delati. Ne vem, kaj bi od tega, kar sem videl, označil za najlepše. Ali je to vaš Čebelarški center na Brdu pri Lukovici, je to čebelarški turizem gospoda Janeza ali Hiša kranjske čebele? Upam, da bom imel priložnost preživeti nekaj dni v čudovitem okolju prenovljene šole. Za čebelarje iz regije pa je najpomembnejša pobuda, da EU uvede jasno izjavo o geografskem poreklu medu. Ko bo priložnost, bom svoje vtise prenesel na svoje kolege v Srbiji.

Rodoljub Živadinović, predsednik Zveze čebelarških društev Srbije

Podpisana deklaracija bo, ko bo uresničena, izboljšala stanje tudi v Srbiji, ki kot kandidatka za članstvo v EU prevzema zakonodajo EU. Podpiramo tudi idejo Boštjana Noča o čebelarški zvezi Evrope, ki bi se v Evropskem parlamentu in pri drugih organih zavzemala za interese čebelarstva in preprečevala zakonodajo, ki je enako škodljiva interesom čebelarjev kot potrošnikov. Lobi uvoznikov medu že desetletja nima nikogar, ki bi se mu zoperstavljala. To je še ena od kakovostnih idej predsednika ČZS, ki bo šla v zgodovino ne samo slovenskega, ampak tudi svetovnega čebelarstva. Prepričani smo, da lahko samo on izpelje to idejo v korist vseh čebelarjev Evrope, saj so med članicami Apimondie tudi velike izvoznice medu in zato Apimondia ne more nuditi zadostne podpore evropskim čebelarjem. Mi si moramo sami izboriti boljši status.

Pogovor z dr. Ralphom Büchlerjem o praktičnih izkušnjah biološkega načina zatiranja varoj

1. Zakaj se zimske izgube čebeljih družin v zadnjih letih povečujejo? Kaj je vzrok za zimske izgube in kaj povzroča, da te naraščajo? Ali delamo nekaj narobe?

Glavni vzrok zimskih izgub je jasno povečana napadenost zalege z varojami med razvojem zimskih čebel. Napadenost 10 % zalege se lahko razume kot kritična raven, ki se ne bi smela preseči. Povečanje zimskih izgub v zadnjih letih lahko pojasnimo z

okoljskimi spremembami (npr. daljše obdobje zaleganja zaradi toplejšega podnebja, nižje zaloge cvetnega prahu, negativni učinki pesticidov).

2. Ali lahko na kratko razložite, kako večja gostota čebeljih družin poveča napadenost z varojami?

Obstajata dva razloga: a) visoka gostota čebeljih družin vodi k stresu, tekmovanju za prehranske vire,

slabši oskrbi s cvetnim prahom itd.; b) bolj napadene čebelje družine širijo varoje in viruse na sosednje družine, povprečna stopnja napadenosti naraste in na koncu za varoje najdovzjetnejše družine vplivajo na splošno raven napadenosti.

3. V čebelnjakih, ki so značilni za Slovenijo, se ne moremo izogniti večji gostoti čebeljih družin znotraj enega čebelarstva kot tudi med dvema ali več čebelarji. Kolikšno največjo gostoto čebeljih družin znotraj enega čebelnjaka bi predlagali in kakšen bi moral biti odmik med dvema čebelarjema na določenem območju?

Absolutne največje vrednosti gostote ter najmanjše potrebne razdalje ni možno točno določiti, ker so čebele zelo prilagodljive. Vemo pa, da se v naravi roj čebel ugnezdi stran od izrojenca. Posamezna čebelja družina na nekaj sto metrov bi bila ideal. Priporočam čebelnjake s po 5–20 čebeljimi družinami in odmik od 300 do 1000 metrov glede na razpoložljive pašne vire.

4. Katera od v predavanju omenjenih metod se po vaših opažanjih najbolj uporablja med čebelarji v Nemčiji in drugod ter zakaj? Katera je optimalna z vašega zornega kota:

- odvzem vse zalege in vstavljanje zalege v »zbirni« panj
- odvzem vse zalege za uničenje (pretalitev),
- tradicionalni lovilni sat,
- pripiranj matice v kombinaciji z uporabo zdravil?

Večji čebelarji z več kot 30 družinami bolj uporabljajo pripiranj matice ter zdravljenje v času ko se poleže vsa zalega, to metodo pogosto združujejo z zamenjavo matice. Lovilni sati delujejo najbolje, če se zdravila ne

uporabijo. Odvzem pokrite zalege je uporaben, če želiš sočasno tudi povečati število čebeljih družin.

5. Je odbira proti varojam odpornih čebel kakor koli blizu tega, da bi se čebelarji lahko zanesli na tako odbrane linije?

Čebele z močnim čistilnim nagonom, ki sestoji iz lastnosti proti varojam občutljive higiene (varroa sensitive hygiene – VSH) in lastnosti za upočasnjevanje razmnoževanja varoj (suppressed mite reproduction – SMR), so precej odpornejše proti varojam, zato so čebelarji s čebelami, odbranimi za takšne lastnosti, zagotovo na boljšem. Nedavni rezultati evropske študije poudarjajo učinkovitost takšne odbire (www.eurbest.eu). Odpornost proti varojam bi morala postati glavni kriterij odbire v Slovenskem rejskem programu za kranjsko čebelo.

Dr. Ralph Büchler

Foto: Nataša Lilek

Ocena čebelarske pašne sezone 2021

Aleš Bozovičar

vodja Opazovalno-napovedovalne službe
ales.bozovicar@czs.si

Po zaključku lanske sezone smo mislili, da slabše že ne more biti, a je narava hitro dokazala nasprotno. Še enkrat se je pokazalo, da blaga in mila zima ne prinese nič dobrega.

Letošnji februar je celo ponudil rekordno visoke temperature za ta čas, kar je že sprožilo razvoj rastlin. Čebele so v februarju z izjemo Gorenjske, Koroške in višjih leg notranjosti države začele razvoj in koriščenje prvih znanilcev pomladi (leska, teloh, zvončki ...). Kljub temu, da je mesec marec bil hladnejširastline niso mogle zaustaviti svojega razvoja do takšne mere, kot bi si želeli

za morebitne kasnejše pozebe. Hladno vreme je vztrajalo oz. se celo stopnjevalo vse do sredine aprila, ko smo že tretje leto zapored bili deležni pozeb, ki so močno prizadele spomladanske rastline. Te so najzaslužnejše za dober nadaljnji razvoj čebeljih družin, na posameznih območjih v državi pa tudi že za prve intenzivnejše donose medicine.

V sredini aprila je hladni zrak zapustil naše kraje, vendar donosov v panj še vedno nismo beležili. Bili smo deležni nestanovitnega vremena z dežjem in vetrom, ki je z izjemo posameznega suhega dne vztrajal skoraj vse do sredine junija. V tem času smo v večjem delu države morali čebele krmiti, da smo zgolj vzdrževali njihove dnevne potrebe. Pokrmili smo med 15 in 20 kg sladkorja na panj in tako nadomeščali zgolj energetski del obroka. Veliko večje težave so imele čebele z zagotavljanjem zadostnih količin cvetnega prahu, saj ga lahko naberejo

izključno v naravi in marsikatera družina je trpela njegovo pomanjkanje.

Kljub temu da pozeba **oljni ogrščici** ne škoduje, donosov iz tega vira skoraj nismo beležili. Poleg težav z vremenom je letos bilo izredno malo površin posejanih z njo, in ob takem stanju intenzivne paše na tej kulturi tudi v prihodnje ne moremo pričakovati.

Ob tako močni pozebi oz. kar zmrzali, ko so se temperature marsikje spustile pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$, je bila škoda velika. **Pozebli so divja češnja, sadno dreveje, v celoti je pozebla robinija, posledice so bile vidne na kostanju, lipi**, kar je žal vplivalo tudi na slabo izkoriščanje kasnejših paš, ko se je vreme stabiliziralo in so bili pogoji za medenje dobri oz. za čas cvetenja kostanja in lipe celo odlični. Slabo stanje s številom cvetov smo beležili tudi **na javorju**. Ne toliko zaradi posledic pozebe kot zaradi naravnega cikla, ki je letos narekoval manjše število cvetov.

Na kostanju smo opazovali cvetenje sekundarnih poganjkov, ki so izrasli po poškodbi primarnih poganjkov. Po številu in obsegu so se cvetovi dobro razvili, žal pa niso medili tako kot primarni poganjki in so bili donosi veliko slabši. **Lipa** je letos imela veliko manj cvetja, delno zaradi naravnega cikla, saj je lani imela veliko cvetnih nastavkov, delno pa tudi zaradi posledic vremena. Poleg pozebe je mokro vreme povzročilo odpad cvetnih nastavkov, kar je še dodatno vplivalo na njihovo število, saj so bili cvetovi prisotni predvsem v vrhovih dreves. Na kostanjevi in lipovi paši se je čebelam uspelo vsaj dobro najesti in na območjih, kjer je delež teh rastlin večji, pridelati nekaj medu tudi za čebelarje.

Poleg slabšega medenja sta na slabše izkoriščanje paš vplivala tudi razvoj in moč čebeljih družin, ki se ob stalni oskrbi samo s sladkorjem niso razvijale po pričakovanjih.

Zaradi neugodnega vremena smo opazovali tudi **slabši razvoj uši na listavcih**. Za nas so predvsem zanimive ušice na javorju, lipi in kostanju, ki lahko ob ugodnem letu ponudijo dobro pašo ali vsaj podporno pašo. Upali smo predvsem na razvoj **velikega in malega kaparja na smreki**, ki ju vse od leta 2017 opažamo le v posameznih osebkih, ki še zdaleč niso dovolj za obet medenja. Smo pa na smreki na območju Gorenjske, Zgornje Savinjske doline, Koroške in v višjih legah pohorskega območja opazili **rdečerjavo puhasto smrekovo ušico**, ki jo dobro poznamo iz leta 2019. Ta vrsta namreč povzroča naglo kristalizacijo medu že v satju. Poleg nje smo opazovali tudi **veliko črno smrekovo ušico**, katere mana prav tako hitro kristalizira. Omenjena območja so ponudila dobre donose, ponekod celo odlične, samo kaj, ko med za čebelarja ni bil izkoristljiv.

Presenetljivo dobro se je letos razvila le **zelena hojeva ušica**, ki je vse do druge polovice julija nismo beležili v takšni meri, ki bi obetala hojevo paše. Nato pa se je zelo

Zelena hojeva ušica se je letos uspešno razvijala.

uspešno razvila in razmnožila po vseh hojevih sestojih v državi. Kljub temu da je začela izločati zelo pozno, so dobre čebelje družine izkoristile njene vire mane in na posameznih mikrolokacijah zadovoljivo napolnile medišča. Zaradi izredno ugodnega vremena skoraj vse do konca septembra se je tudi v nadaljevanju uspešno razvijala in izločala, kar je ob suhem vremenu bilo opazno še v sredini oktobra. Takšnega števila ušic nismo beležili že lep čas in lahko le upamo, da bo vreme pozimi ugodno, hladno s snežno odejo, saj ob takšni sliki lahko pričakujemo večje število zaleženih jajčec in posledično večje število izleženih zarodnic v prihodnjem letu. Kar obeta zgodnjo hojevo pašo.

Kljub dobremu izločanju zelene hojeve ušice in relativno ugodnemu stanju v poznopoletnem času, ko smo v večjem delu države beležili izravnano ali celo rahlo pozitivno stanje čebelarških tehtnic na opazovalnih postajah, **pa letošnja sezona, če jo strnemo v številkah, nakazuje katastrofalno bero s pridelavo 1,30 kg na panj. Bila je najslabša, odkar spremljamo in merimo donose po vsej državi. Po podatkih opazovalnih postaj in številu čebeljih družin v Sloveniji ocenjujemo, da je letošnja pridelava medu v Sloveniji znašala le 195 ton medu, kar je za več kot pol manj, kot smo jo imeli v letu 2014, do sedaj najslabši sezoni.**

Mogoče pa ta podatek nakazuje na boljše prihodnje leto, saj je tudi leto 2015 postreglo z drugačno sliko in za današnje razmere z odlično bero medu. Zato vsem skupaj želim uspešno prezimitev čebeljih družin, mrzlo in sneženo zimo s poznim začetkom razvoja rastlin v prihodnjem letu in odlično pašno sezono 2022. Naj medi! ●

Pomen in vloga embalaže pri prodaji medu in čebeljih pridelkov

Tina Žerovnik

svetovalka specialistka JSSČ za ekonomiko čebelarjenja
tina.zerovnik@czs.si

V začetku je bila glavna vloga embalaže shranjevanje izdelka in ohranjanje njegove obstojnosti, danes pa mnogo več. Embalaža ima ključni pomen pri komunikaciji s potrošnikom. Pri komunikaciji moramo biti pozorni na to, da potrošnika obvešča, ga motivira k nakupu in da se mu vtisne v spomin. Na ta način pridobimo zaupanje kupca in verjetnost, da se bo vrnil k nakupu izdelkov.

Embalaža kot orodje za promocijo in komunikacijo

Embalažo razlikujemo in smo pozorni na njen material, velikost, obliko in videz. Vse našteje lastnosti so ključnega pomena za promocijo in komunikacijo s kupcem. Pri tem prevladujejo obveščevalni učinek, ki daje informacije o izdelku, motivacijski učinek, ki kupca pritegne ali odbije od določenega izdelka, ter spominski učinek, ki pripomore, da si potrošnik nek izdelek vtisne v spomin. Slovenski čebelarji v skladu z načeli dobre čebelarске prakse pridelujejo kakovostne čebelje pridelke. Kakovost čebeljih pridelkov v očeh potrošnika podpremo in okrepimo tudi s temu primerno embalažo. Pri oblikovanju embalaže sta dva ključna elementa. Prvi je sama oblika oziroma konstrukcija embalaže, drugi pa je umetniški element, ko gre za likovno in grafično oblikovanje. Slovenski čebelarji že imamo skonstruirano embalažo, to je kozarec za slovenski med in čebelje pridelke.

Kozarec za slovenski med in čebelje pridelke

V sodobni hitrosti življenjskega tempa si ljudje vzamejo manj časa za nakup živil in jih kupujejo v naglici. Na tem mestu lahko izkoristimo prednost prepoznavnosti embalaže. V Sloveniji imamo od leta 2008 tipiziran kozarec za shranjevanje slovenskega medu in čebelje pridelke. Ta slovenski med se že na prvi pogled ločuje od medu drugih porekel. Na dnu ima tudi relief kranjske sivke, ki daje kozarcu določeno

Kozarci za slovenski med

prepoznavnost in izvirnost. Obstaja v štirih različnih velikostih. Najmanjši ima prostornino 98 ml, sledita mu kozarca z 210 ml in 370 ml prostornine, največji pa meri 720 ml.

Potrošnik, ki želi kupiti med slovenskih čebelarjev, že z enim pogledom na podlagi oblike kozarcev ve, kateri med je slovenski. Več čebelarjev, ki prodajajo med v kozarcih za slovenski med, pomeni več potrošnikov, seznanjenih in obveščenih o njem. Temu sledijo boljše osnove za prodajo medu, povečano povpraševanje potrošnikov in posledično potencialno višanje cen medu.

Steklo – okolju prijazna embalaža

Za med in druge čebelje pridelke je steklo značilen material, ki se uporablja kot embalaža. To je po trenutnih smernicah okolju najbolj prijazna in trajnostna vrsta embalaže. Lahko ga 100% recikliramo, hkrati pa je prijazen uporabniku in proizvajalcem, saj ni možnosti prehajanja snovi iz stekla v živilo, ter zagotavlja najvišjo stopnjo ohranjanja živil z vidika njihovih hranilnih vrednosti in drugih lastnosti. Za izdelke, pri katerih moramo biti pozorni na vpliv svetlobe, kot je propolis, za pakiranje uporabljamo temno steklo.

Darilna embalaža

Gospodinjstva odvržejo velikanske količine plastične embalaže, ki ima v nekaterih primerih uporabno vlogo,

kot so zaščita živila pred poškodbami, vdori mikrobov, med transportom in podobno. Poznamo pa veliko primerov, ko ima embalaža zgolj okrasno vlogo. Za darila so najprimernejši manjša pakiranja čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov ter darilni paketi, kjer lahko ponudimo večjo raznovrstnost. Majhna embalaža psihološko vpliva na potrošnika in pripíše artiklu še večjo kakovost, raznovrstnost izdelkov v paketih pa daje dodano vrednost. Smiselno je, da pri snovanju darilne embalaže preučimo možnosti kombinacije z uporabnimi predmeti za rabo ali hrambo čebeljih pridelkov. Ko se odločamo za oblikovanje darilne embalaže, je pomembno, da pomislimo tudi na njeno funkcionalnost in materiale, iz katerih je narejena. Pri izbiri materiala je priporočljivo, da se oziramo na naravne materiale, ki lepo sovpadajo s čebeljimi pridelki. Prav tako je čedalje večji trend embalaža, ki ima možnost recikliranja ali ponovne uporabe.

Zaključek

Embalaža pri različnih izdelkih je rezultat dolgoletnega raziskovanja in iskanja najugodnejših rešitev za prodajalca in na drugi strani potrošnika. Slovenski čebelarji imamo kozarec za slovenski med in čebelje pridelke, ki daje potrošniku prepoznavnost in

Darilna embalaža za med

Foto: Arhiv ČZS

zaupanje v kakovost. Med in drugi čebelji pridelki so v prihajajočih prazničnih dneh odlična ideja za darilo. Pri snovanju darilnih paketov je priporočljivo, da smo pozorni na velikost embalaže, raznovrstnost darilnih paketov in izvirnost pri oblikovanju. 🍯

Viri:

Čebelarstva zveza Slovenije (2020): Pravilnik o uporabi steklenice za medene pijače in kozarca za čebelje pridelke in izdelke in čebeljih pridelkov slovenskega porekla.

Ramljak, M. (2015): *Pomen in vloga embalaže pri marketinškem komuniciranju*. Višja strokovna šola B&B.

Pangerl, T. (2015): *Uporaba naraščča, potencial v specialni stekleni embalaži - EOL 101/102*: <https://www.zelenaslovenija.si/EOL/Clanek/1647/embalaza-okolje-logistika-st-101-102/uporaba-narasca-potencial-v-specialni-stekleni-embalazi-eol-101-102>.

Kakovost in varnost čebeljih pridelkov v letu 2021

dr. Nataša Lilek in dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalki JSSČ za varno hrano

natasa.lilek@czs.si, andreja.kandolf@czs.si

V skladu z Uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022 in Programa podpore laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov so se v okviru treh različnih sklopov v letu 2021 izvajale naslednje analize: sklop 1: analiza kakovostnih parametrov v medu po Pravilniku o medu (vsebnost vode in HMF, električna prevodnost, pelodna analiza, senzorična analiza); sklop 2: analiza ostankov akaricidov (amitraz in metaboliti, kumafos, timol) in antibiotikov (tertaciklini, sulfonamidi, aminoglikozidi) v medu; sklop 3: analiza ostankov akaricidov (amitraz in metaboliti, kumafos, timol) v cvetnem prahu, propolisu in vosku.

Medna tržišču mora glede kakovosti ustrezati zahtevam Direktive 2001/110/ES Sveta z dne 20. decembra o medu in Direktive 2014/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja o spremembi Direktive o medu; Pravilnik o medu, 2011, s spremembami 2015. Za med je tudi na podlagi Uredbe komisije (EU) št. 37/2010 z dne 22. decembra 2009 o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora predpisana najvišja mejna vrednost (MRL) ostankov po uporabi zdravila v veterinarski medicini, ki jo Evropska skupnost sprejme kot zakonsko dovoljeno ali priznana kot sprejemljivo v ali na živilu. Za cvetni prah, propolis in vosek najvišje dovoljene mejne vrednosti še *niso* predpisane.

Vzorčenje

Vzorci čebeljih pridelkov so vzorčili čebelarji sami. Zbirali smo jih naključno glede na prostovoljno odločitev čebelarjev. Zbranih je bilo 55 vzorcev medu za sklop 1, 45 vzorcev medu za sklop 2, 30 vzorcev voska, trije vzorci

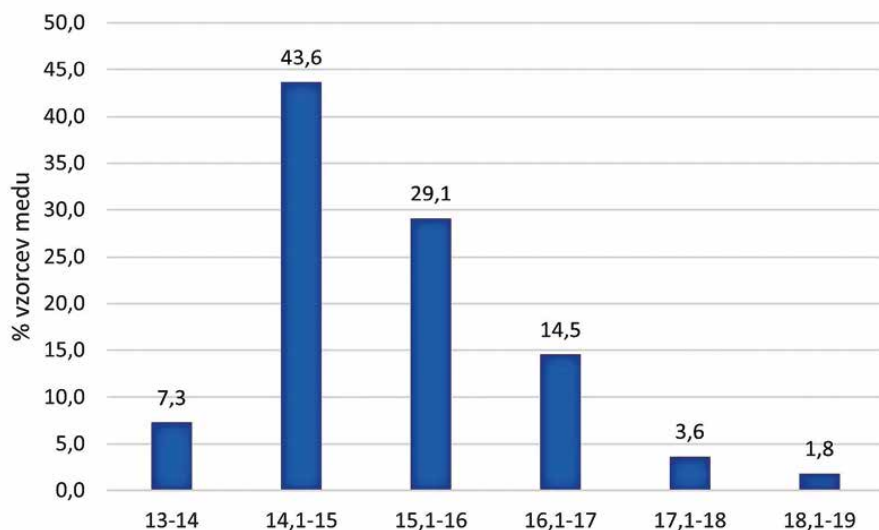
propolisa in deset vzorcev cvetnega prahu osmukanca (za sklop 3) iz različnih statističnih regij Slovenije. Analize sklopa 1 so bile izvedene na ČZS, sklopa 2 na Kmetijskem inštitutu in Veterinarski fakulteti, sklopa 3 v laboratoriju Neutron SpA (Italija).

Rezultati analiz sklopa 1: Analiza kakovostnih parametrov medu

Vsebnost vode in HMF: Največ vzorcev medu je vsebovalo med 14,1 in 16,0 % vode (72,7 %), 5,4 % vzorcev medu pa je vsebovalo več kot 17,1 % vode. V povprečju je vsebnost vode v medu znašala 15,2 % kar je primerljivo s vsebnostjo vode v medu iz leta 2020 (15,6 %). Vsebnost vode je eden izmed pomembnih kriterijev kakovosti medu, pomemben za določanje roka uporabnosti medu, saj lahko med, ki ima preveč vode, fermentira. Zrel med ima navadno manj kot 18,6 % vode, če je vode več kot 17,0 %, se lahko začne proces fermentacije (vrenje).

36,4 % vzorcev medu je vsebovalo manj kot 2,00 mg/kg HMF. 50,9 % vzorcev medu je vsebovalo med 2,01 in 10,01 mg HMF/kg. Največja določena vsebnost HMF je znašala 18,2 mg/kg. Povprečna vsebnost HMF je znašala 5,82 mg/kg in je bila v povprečju višja v primerjavi z letom 2020 (1,77 mg/kg). Povečano vsebnost HMF v primerjavi z lansko lahko pripišemo temu, da je večina vzorcev, vključenih v letošnjo analizo, izvirala iz lanskih zalog čebelarjev. Vsi vzorci so glede na vsebnost vode in HMF ustrezali zakonodaji.

Pelodna analiza in senzorična analiza: Določitev vrste medu ni vedno preprosta, kar se je pokazalo tudi v naši raziskavi, saj je osem vzorcev medu imelo napačno označeno vrsto, deset vzorcev pa vrste ni imelo označene. Značilnost medu slovenskega porekla je prisotnost peloda pravega kostanja v medu, kar

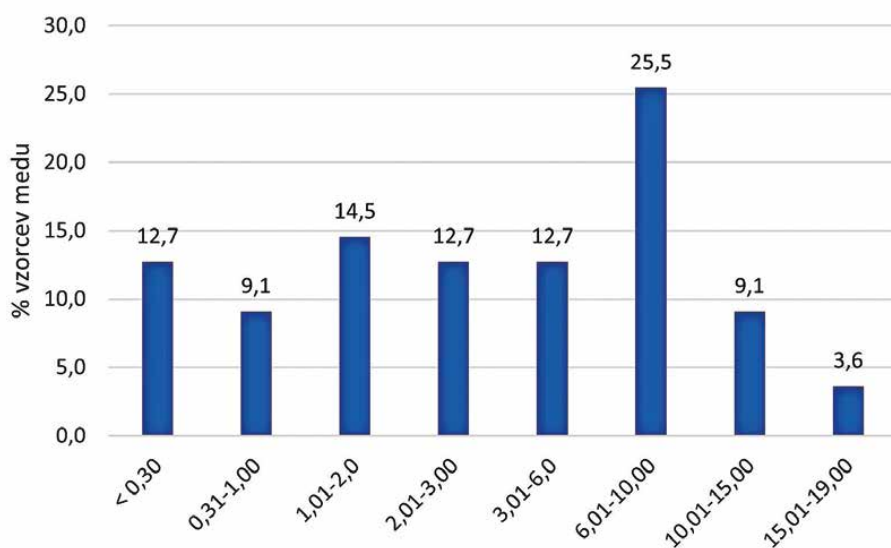
Odstotni delež vzorcev glede na vsebnost vode v medu

se je pokazalo tudi v analiziranih vzorcih medu. Večina vzorcev je imela dobre senzorične lastnosti za ocenjevano vrsto medu. Splošno glede na letošnjo letino pridelave vrstnega medu je bilo vzorcev medu z odličnimi senzoričnimi lastnostmi za ocenjevano vrsto medu le 10,9 %. 27,3 % vzorcev je imelo prav dobre senzorične lastnosti za ocenjevano vrsto medu, 10,9 % pa netipične (oz. slabo izražene) senzorične lastnosti za ocenjevano vrsto medu. V primerjavi z letom 2020 beležimo manj vzorcev s prav dobrimi senzoričnimi lastnostmi in več vzorcev z dobro izraženimi in netipičnimi senzoričnimi lastnostmi za določeno vrsto medu.

Pravilnost označevanja medu: Vsem vzorcem smo preverili tudi ustreznost označevanja. Pri označevanju se še zmeraj pojavljajo napake, najpogosteje manjka ali je nepopolno zapisan kakšen od obveznih podatkov. Največkrat manjka oz. sta pomanjkljivo zapisana neto količina in rok uporabe. V manjši meri pa težave pri označevanju predstavljata tudi označevanje predpakiranosti (uporaba prelepke) in navedba leta in popolnih podatkov o pridelovalcu medu. V primerih ročnega zapisa podatkov pa je potrebna pazljivost za ustrezen zapis podatkov. Ustreznost označenih smo prejeli 27 vzorcev, pri 12 vzorcih je bilo označevanje pomanjkljivo. V primerjavi z letom 2020 beležimo minimalni napredek.

Rezultati analiz sklopa 2: Analiza ostankov zdravil v medu

31 vzorcev medu od skupno 45 vzorcev medu ostankov timola, kumafosa in amitraza ni vsebovalo oz. so bile vrednosti pod mejo kvantitativnega določanja (amitraz: LOQ = 0,01 mg/kg, kumafos: LOQ = 0,009 mg/kg, timol: LOQ = 0,07 mg/kg). Prisotnost ostankov kumafosa je bila določena v štirih vzorcih medu v območju 0,014 do 0,062 mg/kg. Vzorcev, ki so vsebovali ostanke amitraza, je bilo deset, vsebnosti so se gibale med 0,01 do 0,29 mg/kg. Vsebnosti ostankov timola ni bilo zaznanih v nobenem vzorcu medu. V skladu z Uredbo komisije (EU) št. 37/2010 je najvišja dovoljena vsebnost kumafosa v medu 0,1 mg/kg in amitraza 0,2 mg/kg. Slednja je bila pri enem vzorcu medu prekoračena. V letošnjem letu je bil % vzorcev medu z ugotovljenimi ostanki 31 %, v lanskem letu pa 44 %. V nobenem vzorcu medu niso bili ugotovljeni ostanke antibiotikov (tudi v letu

Odstotni delež vzorcev glede na vsebnost HMF v medu (mg/kg)

2020 ostankov antibiotikov ni bilo ugotovljenih). Iskali so ostanke treh skupin veterinarskih zdravil v medu, ki skupaj vsebujejo kar 17 različnih učinkovin.

Rezultati analiz sklopa 3: Analiza ostankov zdravil v čebeljih pridelkih

Cvetni prah osmukanec: 80 % vzorcev cvetnega prahu ni vsebovalo dokazljivih ostankov kumafosa, amitraza in metabolitov oz. so bili pod mejo določljivosti naprave. V 20 % vzorcev so bili ugotovljeni ostanki amitraza in kumafosa. 30 % vzorcev cvetnega prahu ostankov timola ni vsebovalo oz. so bili pod mejo zaznavanja aparature. V preostalih 70 % vzorcev pa so bile zaznane koncentracije timola v razponu med 0,18 in 1,99 mg/kg. V primerjavi z letom 2020 je bilo vzorcev cvetnega prahu brez dokazljivih ostankov kumafosa in amitraza za 20 % več.

Propolis: Vzorci propolisa so v povprečju vsebovali 11,4 mg kumafosa/kg, 13,1 mg amitraza/kg in 1,40 mg timola/kg. Najvišja ugotovljena vrednost kumafosa v propolisu je znašala 24,4 mg/kg, amitraza 13,1 mg/kg in timola 1,9 mg/kg. V primerjavi z letom 2020 so povprečne vsebnosti ostankov kumafosa in amitraza v propolisu večje, vsebnosti timola pa manjše.

Vosek: 53 % vzorcev voska je vsebovalo manj kot 1 mg kumafosa/kg, 27 % vzorcev voska je vsebovalo od 1,0 do 3,0 mg kumafosa/kg, 7 % vzorcev voska je vsebovalo med 3,1 in 6,0 mg kumafosa/kg. Več kot 6 mg kumafosa/kg pa je vsebovalo 13 % vzorcev. Največji vsebnosti ostankov kumafosa sta bili določeni v dveh vzorcih voska in sta znašala 13,9 mg/kg. Kljub temu je v letu 2021 povprečna vsebnost ostankov kumafosa v vosku znašala 2,5 mg/kg, kar je v primerjavi z letom 2020 nekoliko manj (v letu 2020: 4,04 mg/kg). Povprečni vsebnosti ostankov amitraza in timola pa sta v primerjavi z letom 2020 nekoliko večji.

Zaključki

Vsi analizirani vzorci medu so ustrezali zakonodajni zahtevi glede vsebnosti vode in HMF v medu. En vzorec medu ni ustrezal zakonodaji glede vsebnosti ostankov amitraza v medu. Izvedeni so bili ustrezni postopki za umik medu. V nobenem vzorcu medu ni bilo zaznanih ostankov antibiotikov. Glede vsebnosti ostankov zdravil za zatiranje varoj v drugih čebeljih pridelkih (cvetni prah osmukanec, propolis in vosek) za zdaj najvišje dovoljene vrednosti ostankov zdravil še

niso predpisane, vendar rezultati kažejo, da nas na tem področju čaka še veliko dela. Čebelarjem svetujemo, da izkoristijo možnost brezplačnih analiz medu in čebeljih pridelkov. Čebelarji smo produktno odgovorni za svoje pridelke, zato nam morata biti pri njihovi pridelavi kakovost in varnost na prvem mestu. Celotno poročilo najdete na spletni strani ČZS:

Viri:

Lilek, N., Kandolf Borovšak, A. (2021): Podpora laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov, Sklop 1, Analiza medu na kakovostne parametre. ČZS, Brdo pri Lukovici.

Kmecl, V., Dolenc, J. (2021): Podpora laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov, Sklop 2, Analiza medu na ostanke zdravil za zatiranje varoj in antibiotikov. Kmetijski inštitut Slovenije, Veterinarska fakulteta v Ljubljani.

Lilek, N., Kandolf Borovšak, A. (2021): Podpora laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov, Sklop 3, Analiza cvetnega prahu, propolisa in voska na ostanke zdravil za zatiranje varoj. ČZS, Brdo pri Lukovici.

Izkoristite brezplačne analize čebeljih pridelkov

Obveščamo vas, da ČZS zbira vzorce medu za brezplačno analizo določanja kakovostnih in mikroskopskih lastnosti medu ter vzorce cvetnega prahu, propolisa in voska za brezplačno analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj v medu. Čebelar je v triletnem programskem obdobju 2020–2022 upravičen do oddaje enega vzorca medu (pri čemer se odloči za sklop 1 ali sklop 2) in enega vzorca čebeljih pridelkov (pri čemer se odloči za cvetni prah ali propolis ali vosek). Za izvedbo analiz potrebujemo 450 g medu ali 100 g cvetnega prahu/propolisa/voska. Analize sklopa 2 izvaja KIS. Več informacij na natasa.lilek@czs.si.

Preprodaja medu – udarec za poštene čebelarje

Marija Sivec

podpredsednica ČZS

cebelarstvo.lucka@gmail.com

Čebelarjev v Sloveniji je veliko, tudi naseljenih panjev imamo kar veliko. Tako po številu čebelarjev kot po številu čebeljih družin glede na število prebivalcev se uvrščamo v sam svetovni vrh. Na drugi strani pa imamo slabe paše. Letošnja je bila rekordno slaba, lani polovico boljša, predlanska še komaj za vzorec boljša, zadnja res dobra paša, ko je resnično medilo in smo imeli medu v izobilju, pa je že svetlobna leta oddaljena.

Po vsej logiki na trgu na splošno medu ne bi smelo biti veliko, ne samo slovenskega, ker imajo povsod iste težave. Pa je res tako?

Dogajajo pa se v tej naši lepi deželi čudne stvari. Glej ga zlomka – kot da imamo čarobno pipico. Medu nam nikoli ne zmanjka. Ne malim, ne velikim čebelarjem. Pa ne samo to, kljub slabim donosom na skrivaj povsod vse medu, v panjih je bolj malo, sodi so pa polni. Povsod po Sloveniji. Ne bom rekla, da vsi, ogromno čebelarjev, velikih in malih, pa ima celo na izbiro med vseh vrst. Celo letos, ko že drugo leto zapored v celi Evropi ni niti za vzorec akacijevga medu, se pojavljajo oglasi »prodam akacijev med«. Gozdnega je tudi vedno dovolj, da ne omenim cvetličnega – kar vsi ga imamo, in če ga komu zmanjka, je to že podobno čudežu.

Čebelarjenje je zadnja leta veliko bolj popularno kot v preteklosti, saj je čebelarjev kar 3000 več kot pred desetimi leti, in čeprav so letine slabe in četudi ljudje od čebel nimajo nič. Ja, pajade!

Popularno je tudi zato, ker ima lahko nekdo nekaj panjev čebel (ali pa jih sploh nima, le prazen čebelnjak) in plačano članarino čebelarstvu in se z minimalnim številom panjev registrira na Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, potem pa veselo prodaja med. V neomejenih količinah. Doma, na tržnicah, v šolah, bolnikom, športnikom, ljudem, ki verjamejo v zdravo prehrano.

Po zakonu noben čebelar, ki nima dodatno registrirane dejavnosti, ne sme odkupovati medu niti od soseda čebelarja, kaj šele od drugod.

Včasih so čebelarji, ki jim je zmanjkalo lastnega medu, od soseda odkupili kakih deset kilogramov, da bi obdržali stranke, danes, čeprav so slabše letine, je tega bistveno manj. Sosedov med je drag, zato med posamezniki ni velikega zanimanja za take nakupe, bolj vabljiv je nakup iz tujine, Bosne, Hrvaške, Srbije in še od kje. Predvsem zaradi cene,

ker je mnogo nižja kot v Sloveniji in so dobički pri prodaji tega medu višji.

Zanimivo je, da se tak med ne prodaja na trgovskih policah. Medex, Hiša medu Božnar in njim podobni imajo notranji nadzor in lahko ugotovijo, če je med morda ponarejen. Posledica je, da je njihov med pristnejši kot pri nekaterih čebelarjih. Kaj bo z nami, tudi poštenimi čebelarji, ko bodo potrošniki to ugotovili?

Čebelarji, divji uvozniki, tega nadzora nimajo. Ne vedo, ali nočejo vedeti, kaj so za poceni denar kupili, važno je, da kupljeno z dobičkom prodajo, tudi (ali predvsem) manjšim čebelarjem, ki pa jih spet ne zanima, kaj so kupili. Saj potrošnik ni važen, važen je samo dobiček.

Torej, dragi čebelarji. Je naše delo rejca čebel pomembno? Je pomembno, da potrošnikom prodamo samo med, ki mu poznamo poreklo in kakovost? Je pomembno, kaj naši kupci jedo, ali je pomembno samo, koliko kapne v naš žep?

V zadnjih letih smo si že dvakrat pljunili v lastno skledo, preživeli smo že dve katastrofi. Najprej nedovoljena zdravila, ta afera nas je za nekaj časa temeljito spravila na kolena. Potem pa še antibiotiki, ki, na našo srečo, niso pustili tako hudih posledic. Kot da se nismo ničesar naučili, v želji po dobičku je naša pamet podobna pameti muhe enodnevnice.

Naslednja afera nas bo povozila. Tokrat totalno in potrebovali bomo leta, da si operemo ime. Seveda tistih, ki bodo k temu največ prispevali, to ne bo kaj dosti prizadelo. Posuli se bodo s pepelom, zanikali lastno vpletenost in nekaj časa bo mir. Potem pa po starem naprej. Saj ponarejanje medu ni od včeraj, o tem se je pisalo v *Slovenskem čebelarju* že pred 100 leti.

Če hočemo še naprej čebelariti, moramo narediti red. Red pomeni, da čebelar čebelarji in, še enkrat poudarjam, prodaja samo proizvode svojega dela, ki jih pridelal v skladu z dobro čebelarstvo prakso! In nič več!

Letos bodo inšpektorji prešteli, koliko družin imamo v resnici v čebelnjakih. Na osnovi tega bodo lahko tudi preračunali, koliko medu je kak čebelar pridelal. Obstajajo tudi evidence o prevozih, kje in kaj, in seveda, koliko so čebele nabrale. Ne zavajajte se, da bodo tudi tokrat prišli samo k velikim čebelarjem, kot pri aferi z zdravili – tokrat bomo na udaru vsi.

Izgovor, da ima nekdo čebele na Hrvaškem, ne bo zalegel, če zraven ne bo še (uradnega) papirja, ki bo navedbo potrjeval. Torej, mi hočemo nekaj od države (čim več), država pa hoče nekaj od nas – poštenje. Doslednost. Ne pozabite, uradno je možno prodajati samo svoj med ali pa registrirati dejavnost, na osnovi katere je možen odkup. Po zakonu si za tisto, kar prodajaš, v tem primeru med, sam odgovoren, in ko te najdejo pri goljufiji in oglobijo, ni kolektivne odgovornosti in tudi ne izgovorov, češ saj drugi tudi. ◆

Še tri tehnološke rešitve z natečaja za leto 2021

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

simon.golob@czs.si

V letošnji junijski številki SČ smo vam že predstavili tri zmagovalce natečaja najboljših tehnoloških rešitev v čebelarstvu v letu 2021. Poleg zmagovalcev pa so, po presoji komisije UO ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano, v ožji izbor natečaja s svojimi izdelki prišli še trije čebelarji: Jože Klemenčič z usipalnikom za AŽpanje ter Matija Koštomaj in Miha Novak s panji za vzrejo matic, prvi s »Kozjanskim hramčkom 8/1« oziroma »Novim kranjčcem« in drugi z »Maxi AŽ-plemenilnikom«.

Usipalnik za roje in ometence za AŽ-panj (Jože Klemenčič)

Avtor se je na podlagi težav, ki jih je opazil pri uporabi običajnih usipalnikov pri vseljevanju rojev in ometencev v panje, odločil pripomoček posodobiti in prirediti tako, da mu bo pri delu v večjo pomoč. Nov tip usipalnika je izdelan iz aluminijske pločevine, lesa ter dveh vijakov M-10 (levi in desni navoj), ki sta vgrajena v pritrditveni mehanizem, ki omogoča vpenjanje usipalnika na panj. Kako pa poteka nameščanje novega usipalnika? Najprej se sname okence plodišča (ali medišča), usipalnik se vstavi do satov, z vrtenjem pritrditvenega mehanizma pa se pritrdi na panj. Prednost izdelka so tudi višje stranice, ki čebele ob vstavljanju bolj usmerjajo v panj. Sistem omogoča pritrjevanje v medišče in plodišče (tudi kadar je tam še prisoten testni vložek). V osnovi je usipalnik

Foto: Jernej Avguštin

prilagojen uporabi v 9satnih AŽ-panjih, s stranskimi distančniki pa ga je možno uporabljati tudi v ali 10- ali večsatnih AŽ-panjih.

»Kozjanski hramček 8/1« (Matija Koštomaj)

Kozjanski hramček je panj, prvenstveno namenjen **vzreji matic za lastno oskrbo, društveni ali komercialni vzreji** večjega števila čebeljih matic ali za vzrejo čebeljih družin. Opira se na kranjčica, ki se mu izprazni dimenzijsko (380 × 200 × 690 mm), volumensko in funkcionalno (z 18 premičnimi satmi na toplo stavbo) tudi zelo približa. Zunanje mere so usklajene z mero 10-satnih nakladnih panjskih sistemov (Langstroth, GJ, Farrar), kar dopušča možnost dodajanja naklad. Na oboju sta dva nosilna ročaja, na krajši stranici pa večji žreli, ki sta v uporabi med prezimovanjem. Notranjost panja je z dvema pregradama razdeljena po širini in dolžini. Za vzrejo matic panj združuje

Foto: Matija Koštomaj

Foto: Jernej Avguštin

osem trisatnih prašilčkov, od katerih ima vsak svojo odprtino za prezračevanje in žrelo. Po dva prašilčka sta med seboj ločena s pitalnikom z vstavljivo pregrado, ki razdeli pitalnik na dva enaka dela. S pomikom ali odstranitvijo pregrade se lahko po potrebi spremeni velikost posamezne enote ali pitalnika. Nad prašilčki je PVC-folija, ki dopušča vpogled v enoto brez vznemirjanja hkrati pa preprečuje, da bi čebele propolizirale na vmesni pokrov. Dva vmesna pokrova pokrivata vsak po štiri prašilčke. Vrhnji pokrov je sestavljen iz lesenega oboda in stiroporne plošče debeline 2 cm. Obit je s pločvino. Satnik, vseh skupaj je 24 (3 × 8), je sestavljen iz dveh krajših bočnih letvic in ene daljše vrhnje, na katero se nalepi trak satnice za usmerjanje gradnje. Spodnje letvice nima.

»Maxi AŽ-plemenilnik« (Miha Novak)

Foto: Miha Novak

Razpis natečaja tehnoloških rešitev v čebelarstvu za leto 2022

Komisija za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano pri ČZS razpisuje natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu za leto 2022, pri čemer se išče najboljša nova tehnološka rešitev na področju panjev, pripomočkov za delo, čebelarске opreme in podobno. Pogoj za sodelovanje je, da fotografije in kratek opis (do pol strani A4) tehnološke rešitve pošljete najkasneje do **1. februarja 2021** na e-naslov: simon.golob@czs.si. Najboljše rešitve

Foto: Miha Novak

Maxi AŽ-plemenilnik je panj, prilagojen za vzrejo lastnih matic in čebeljih družin. Panj je velikosti 12 AŽ-satnikov in je s pregradami razdeljen v šest prekatov (vsak po dva sata). Pregrade se lahko poljubno prestavljajo, s čimer povečujemo prostor posameznega prekata. Na dnu vsakega prekata je odprtina za zračenje, zaščiten z mrežo. V panju lahko hkrati vzrejamo do šest matic. Pregrade so izdelane iz plošč, ki so odporne proti vlagi, se ne raztezajo in se lahko očistijo. Vsak prekat ima tudi svoj pitalnik za sladkorno raztopino ali pogačo, ki je snemljiv in zaščiten z mrežico, ki omogoča hiter pregled. Stene panja so sestavljene iz lesenih vezanih plošč, med katerimi so izolacijske plošče, izolirana pa sta tudi strop in dno panja, na način, da so čebele v stiku le z lesom. Na obodu panja sta dve nosilni ročki, dno pa je preprosto snemljivo z zateznimi zapirali, kar omogoča hiter poseg od spodaj. Panj je lahek in zaradi dobre izolacije omogoča hiter in dober spomladanski razvoj, je prilagodljiv ter se lahko porablja za različne načine vzreje matic ali narejencev. ◆

bodo predstavljene na sejmu ApiSlovenija, v reviji Slovenski čebelar ter v obliki promocijskega videa na spletni strani Čebelarске zveze Slovenije. O izboru bo odločala Komisija za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano. Več informacij o natečaju lahko dobite na tel. št.: 030/604 015 ali na e-naslovu: simon.golob@czs.si.

Simon Golob, svetovalec JSSČ

Novice iz sveta

Velika Britanija

Ta država, ki je še pred leti uvažala med predvsem iz Brazilije, Argentine in Mehike, kupuje pretežno cenejši kitajski med. Luis Arturo Carillo Sanchez, koordinator projekta Honey Authenticity Projekt, poroča, da zdaj mnogi mehiški čebelarji in čebelarke, ki svojega medu ne morejo prodati, opuščajo čebelarjenje, ker postaja nedonosno. To žalostno dejstvo ga je spodbudilo, da so bile že leta 2018 v okviru omenjenega projekta opravljene analize medov s polic britanskih trgovskih verig, ki so pokazale, da je večina vzorcev ponarejenih. Lani so poskus ponovili. Kupili so 13 kozarcev medu z najnižjimi cenami, med njimi so bili tudi nekateri z nalepkami različnih britanskih supermarketov. Vzorce so poslali v nemški laboratorij FoodQS GmbH iz Langennzena, kjer so z najnovejšimi metodami »NMR« in »LC-HRMS« ugotovili, da je ves med ponarejen. Britanski odziv na rezultate nemških analiz je bil nenavaden. V časopisu Daily Mail je branil eden od predstavnikov supermarketov, konkretno firme CO-op, da njihovi dobavitelji testirajo vsako pošiljko medu in da ves med odgovarja zakonskim predpisom Velike Britanije in EU. Še več, metode, ki jih uporabljajo za tovrstne analize v Nemčiji, niso dovolj natančne in ne ustrezajo standardnim postopkom. Celo prof. dr. Christopher Elliot, direktor inštituta Global Food Security z univerze v Belfastu, je izjavil, da ponarejanje medu sicer obstaja, ampak v njihovih laboratorijih po njegovem vedenju ponaredkov niso našli. Obenem je tudi on kritiziral metodo »NMR«, da ni dovolj zanesljiva. Nemci se sprašujejo, koliko je možno verjeti nekemu, ki je bil leta 2013 vpleten v zloglasno britansko afero s konjskim mesom. Opomba prevajalca: Zgornji opis dogajanj v zvezi s ponarejanjem bi lahko služil kot opozorilo tudi slovenskim kupcem, naj ne kupujejo poceni medu, ki ga nudijo na svojih policah velike trgovske verige.

Prevod in priredba Franci Šivic

Vir: Spiewok, S. (2021): Der grosse Honigbetrug. *Deutsches Bienen Journal*, št. 2, februar 2021, str. 6.

Grčija

Medtem ko so se letošnje poletje v Nemčiji spopadali z uničujočimi poplavami, so v Grčiji, Južni Italiji in v Turčiji divjali uničujoči gozdni požari, ki so bili posledica vročinskega vala v Sredozemlju. Preiskovalci sumijo, da je za požar severno od grškega glavnega mesta Atene kriv 64-letni čebelar. Svoje stojišče je imel na griču nad pokopališčem predmestja Stamata, kjer se je požar začel in se nato razširil nad celotno

Požar blizu Aten

Foto: Internet

okolico. Čebelar je sicer trdil, da ni uporabljal kadilnika, toda preiskovalci so našli dovolj dokazov, da mu niso verjeli. Zaradi divjanja ognja so morali izseliti ljudi iz več naselij, v bolnišnico pa zaradi težav z dihanjem prepeljati devet oseb. Poškodovanih je bilo več hiš, nekatere so pogorele do tal. Pri gašenju je sodelovalo 310 gasilcev, 110 kamionov, 12 helikopterjev in devet letal. Še hujše opustošenje so pustili za sabo požari v Turčiji, kjer je nekaj ljudi umrlo. Zgorelo je približno 5000 čebeljih panjev. Z veliko skrbjo si zdaj turški čebelarji ogledujejo uničene borove gozdove, ki vsako leto nudijo v avgustu in septembru odlično čebeljo pašo na borovi mani. Zavedajo se, da bo minilo 50 do 80 let, preden bodo mladi bori zrastle in čebelam ponovno nudili dragoceni med grških pinij.

Foto: Franc Šivic

Zapredki povzročitelja mane na boru z latinskimi imenom *Marchalina hellenica* na otoku Patmos

Prevod Franci Šivic

Vir: Spiewok, S. (2021): Ein Smoker als Ursache. *Deutsches Bienen Journal*, št. 9, september, str. 4.

Indija

Indijska Agencija za hrano in zdravila je z uporabo nuklearne magnetne resonance analizirala 86 vzorcev medu pridelovalcev, prodajalcev in distributerjev. Ugotovila je, da je 52 vzorcev ponarejenih s sladkorji, kot so manozza, maltoza, maltotrioza, in umetnimi molekulami. Oblasti so zasegle ponarejeni med.

Prevod Marko Borko

Vir: <https://timesofindia.indiatimes.com/city/nagpur/experts-sound-note-of-caution-as-fda-finds-52-of-86-honey-samples-adulterated/articleshow/85336798.cms>

Varoja – zimsko zdravljenje čebeljih družin

Suzana Skerbiš, dr. vet. med.,¹

in Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.²

¹ NVI OE Nova Gorica, Pri hrastu 18, Nova Gorica,

in ² NVI OE Novo mesto, Šmarješka cesta 2, Novo mesto

suzana.skerbis@vf.uni-lj.si, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si

Novembra se okolje že močno shladi, pričakujemo prvi mraz. Čebele se bodo pri zunanjih temperaturah pod 15 °C stisnile v zimsko gručo, življenje v panju se bo umirilo in pripravilo na zimsko mirovanje.

Če ste bili čebelarji med sezono skrbni pri diagnostiki napadenosti čebeljih družin z varojami in uspešni pri pravočasnem zniževanju števila varoj v čebeljih družinah, vas v prihajajočih dveh mesecih čakajo še zadnja opravila v zvezi z zdravljenjem varoze. Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (UL RS št. 21/20) v 7. členu določa, da morajo imetniki čebel v čebeljih družinah najmanj dvakrat letno zagotoviti preventivne ukrepe proti varozi: prvič po zadnjem točenju medu oz. najkasneje do 15. avgusta in drugič v jesenskozimskem času, ko so čebelje družine brez zalege.

V čebelarstvih, kjer čebelarji niso izvajali diagnostike napadenosti z varojami in niso pravočasno zdravili čebeljih družin, jih lahko v čebeljakih pričakajo panji, v katerih so sati polni hrane, čebel pa ni (čebelje družine, v katerih je do 30 % poletnih čebel poškodovanih od varoje, ne preživijo do zime, in tudi 7-% napadenost zimskih čebel lahko privede do propada čebelje družine).

Že v oktobru in novembru je treba pripraviti čebelje družine in panje za zimsko zdravljenje: odstraniti in

ustrezno skladiščiti mediščno satje (če tega niste storili že prej), odstraniti voščene mostove med zgornjimi letvicami satnikov v plodišču ter očistiti matične mreže in podnice.

Samo zdravljenje je treba opraviti, ko v panjih ni več prisotne zalege. Kdaj je ta čas? Običajno tri tedne potem, ko zunaj nastopi prva slana. Priporočljivo je zimsko zdravljenje opraviti takoj, ko za to nastopijo pogoji, da čebele čimprej razbremenimo škodljivega vpliva, ki ga prinaša napadenost z varojami. Zimsko zatiranje varoj je treba opraviti pri vseh družinah, ne glede na napadenost, z eno vrsto zdravila.

Za zatiranje varoj se lahko uporabljajo izključno zdravila, ki so uradno registrirana za uporabo v čebelarstvu in imajo dovoljenje za uporabo v Republiki Sloveniji. Informacije o registriranih zdravilih, ki se lahko uporabljajo v RS, so na voljo na spletni strani www.uni-lj.vf-nvi.si.

Za zatiranje varoj v zimskem času so na razpolago naslednja zdravila: ApiBioXal, Oxuvar, Oxybee, VarroMed ter Varidol. **Pri uporabi zdravil je treba dosledno upoštevati navodilo proizvajalca zdravila in navodilo veterinarja, ki je zdravilo izdal.** Pri zdravljenju je treba nositi zaščitno opremo: zaščitna oblačila, rokavice, ki so odporne proti kislini, in zaščitna očala.

Pred zdravljenjem je treba v panje obvezno vstaviti testne vložke. Preverjanje odpadlih varoj je treba opraviti po 14–21 dneh. Če v tem času odpade več kot 100 varoj, se je treba o dodatnih ukrepih posvetovati z območnim veterinarjem VF NVI. Prav tako so za vse informacije in vprašanja glede zimskega zatiranja varoj na voljo veterinarji VF NVI – telefonsko ali po e-pošti ter po dogovoru tudi osebno v pisarnah na posameznih enotah NVI.

Viri:

Cameron, J. J., Ellis, James D.: Integrated Pest Management Control of *Varroa destructor* (Acari: Varroidae), the Most Damaging Pest of (*Apis mellifera* L. (Hymenoptera: Apidae)) Colonies; *Journal of Insect Science*, (2021) 21(5): 6; 1–32.

Preglednica: Zdravila za zimsko zatiranje varoj

Zdravilo	Zdravilna učinkovina	Oblika zdravila	Način uporabe	Temperatura ob zdravljenju	Ekološka čebelarstva
Api-BioXal	oksalna kislina	kristali oksalne kisline v obliki dihidrata	sublimacija, kapljanje (4,2% raztopina), zdravljenje enkratno	min. temp. 5 °C, optimalna 8–10 °C	da
Oxuvar	oksalna kislina	raztopina oksalne kisline dihidrat	kapljanje, zdravljenje enkratno	temperatura nižja od 5 °C	da
Oxybee	oksalna kislina	raztopina oksalne kisline dihidrat z glicerolom	kapljanje, zdravljenje enkratno	minimalna temp. 3 °C	da
VarroMed	mravljinčna kislina, oksalna kislina	raztopina	kapljanje	/	da
Varidol	amitraz	raztopina	dimljenje, aerosol	temperatura več kot 10 °C	ne

Jurić, A. Sistematično zatiranje varoj – zdravstveni vidik I. del.
 Jurić, A. Sistematično zatiranje varoj – zdravstveni vidik II. del.
 Smodiš Škerl, M. I., Rivera-Gomis, J., Tlak Gajger, I., Bubnič, J. et al.
 (2021): Efficacy and toxicity of VarroMed used for controlling

varroa destructor infestation in different seasons and geographical areas. *Applied Sciences*, 11, 8564.
 Vidal – Naquet, N. (2015): *Honeybee Veterinary medicine: Apis mellifera L.*

Orientalški sršen na italijanskoslovenski meji

Franci Šivic

franci.sivic@gmail.com

Dr. Paolo Zucca je veterinar. Deluje v okviru Službe za zdravstveno preventivo, varno hrano ter veterino v italijanski avtonomni deželi Furlaniji - Julijski krajini. Je tudi ljubiteljski čebelar in trenutno največji poznavalec orientalskega sršena. Ker meni, da se bo začel ta novi vsiljivec, ki se je pojavil najprej v Trstu, zaradi podnebnih sprememb širiti tudi v sosednje dežele, predvsem v Slovenijo in Avstrijo, je letošnjega 24. avgusta sklical sestanek predstavnikov veterinarjev in čebelarjev omenjenih dežel.

Srečanje je bilo na sedežu mednarodne policije v kraju Vrata-Megvarje na italijanskoavstrijski meji, s slovenske strani pa sva se ga udeležila skupaj z dr. Metko Pislak Ocepek z Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani.

O orientalskem sršenu (*Vespa orientalis*) sta bila doslej v *Slovenskem čebelarju* objavljena že dva članka, in sicer decembra 2019 in junija 2020, zato že takrat znanih dejstev ne bi ponavljal, osredotočil pa bi se na nekatere novosti, ki sem jih izvedel na omenjenem srečanju. Zanimivo je, da se orientalski sršen rad prehranjuje z različnimi odpadki, celo s fekalijami psov in mačk, pa tudi z mesom poginulih živali, na primer z mišmi in podganami ter z že razpadajočimi ribami.

Foto: Paolo Zucca

Orientalški sršen (*Vespa orientalis*)

Je agresivnejši kot evropski sršen (*Vespa crabro*) in napada tudi ljudi. Dr. Paolo Zucca je poročal, da lahko pet do deset pikov povzroči smrt človeka, če ne poišče pravočasno medicinske pomoči. Povedal je, da je dr. A. Buxton z univerze v Cambridgeu že pred dobrimi sto leti na bližnjem vzhodu raziskoval vsebino prebavnih organov orientalskega sršena in našel v njih med drugim celo vrsto koliformnih bakterij, ki se običajno najdejo v pitni vodi, okuženi s fekalijami. Te in druge bolezenske mikroorganizme lahko prenaša neposredno na človeka z ugrizi in piki.

Orientalški podobno kot azijski sršen (*Vespa velutina*) povzroča škodo v čebelarstvu, pa tudi v sadjarstvu ter vinogradništvu. Glede azijskega sršena ni bilo slišati nič novega, razen tega, da se je trenutno, po njegovih

Azijski in orientalski sršen v Italiji

Azijski (*Vespa velutina*) in orientalski sršen (*Vespa orientalis*) sta nam najbližje v sosednji Italiji. Po podatkih vodje italijanskega Nacionalnega referenčnega laboratorija v Italiji, dr. Franca Mutinellija, so trenutne lokacije, kjer so ju ugotovili, naslednje:

- **Azijski sršen** je že stalno v regijah Ligurija (zahodni in vzhodni del) in Toskana (severni del na meji z Ligurijo), v letu 2021 pa so ga ugotovili tudi v regiji Lombardija med provincama Pavia in Piacenza (po podatkih dr. Zucce na črti Benetke–Treviso).

- **Orientalški sršen** je avtohtona vrsta na območju južne Italije (Sicilija, Kalabrija), ki se je razširila v regije Kampanijo, Lazio in Toskano. V letu 2020 so ga občasno opazili v Genovi (regija Ligurija), septembra 2021 pa so ga prvič na Sardiniji. Od leta 2018 orientalskega sršena videvajo tudi v Trstu, kamor so ga najverjetneje zanesli z ladijskim tovorom.

V Sloveniji azijskega sršena še nismo ugotovili. V letu 2019 smo opazili en primer ek orientalskega sršena v Ankaranu, od takrat pa ni bilo nobenih opažanj tega sršena, zato domnevamo, da se v Sloveniji še ni razširil.

Dr. Metka Pislak Ocepek, VF NVI

podatkih in opažanjih čebelarjev, ustavil na črti Benetke–Treviso in da ga naprej proti vzhodu niso našli.

Orientalški sršen je nevaren zlasti proti koncu poletja in v začetku jeseni, ko postanejo sršeni številčnejši in je njihova potreba po hrani velika. Ob zaključku srečanja

predstavnikov treh sosednjih dežel smo se dogovorili, da bo dr. Zucca redno opazoval obnašanje orientalskega sršena v Trstu in nas obveščal o vseh novostih, če bo potrebno, pa se bomo drugo leto spet sestali v katerem od krajev v bližini tromeje. ◆

Kako sem postal glasnik Petra Pavla Glavarja

Franci Šivic

franci.sivic@gmail.com

O Glavarju sem dobil prve informacije že kot študent v 60. letih, ko sem prebiral *Slovenskega čebelarja*. O njem so tedaj pisali različni avtorji, najzanimivejši pa so se mi zdeli članki Viktorijana Demšarja, nekdanjega župnika v Komendi. Ker sem želel o tem velikem Slovencu 18. stoletja izvedeti kaj več, sem Demšarja nekajkrat tudi osebno obiskal.

Tedaj sem o Glavarju dobil popolno sliko. Mož torej ni bil samo odličen čebelar in gospodarstvenik, kot so o njem poročali pisci, ampak tudi globoko veren človek, usmiljen do najrevnejših podložnikov ter pripravljen narediti vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi se slovensko ljudstvo čim bolj izobrazilo. Meni je bila morda najbolj v navdih njegova dobrodelna dejavnost, na primer ustanovitev lastne osnovne šole za dečke najrevnejših podložnikov, kot pika na i pa odločitev, da se po njegovi smrti vse njegovo imetje nameni gradnji bolnišnice za uboge in ostarele ljudi iz Komende in z Lanšpreža.

V sebi sem tedaj zaslišal neki notranji glas, ki mi je govoril, naj naredim nekaj tudi sam, da bo čim več ljudi slišalo Glavarjevo zgodbo, saj se bo morda marsikdo poistovetil z njim in na svoj način nadaljeval njegovo delo. Tako je spontano nastala moja polurna multimedijška predstavitev v besedi, sliki in glasbi z naslovom »Peter Pavel Glavar pripoveduje«. Fotografije sem posnel v Komendi in v Tunjicah, nekaj na Lanšprežu in nekatere celo na Malti, kamor sem odpotoval s skupino slovenskih čebelarjev, da sem lahko osebno spoznal tedanjega barona Testaferrate in njegovo družino. Glas je Glavarju posodil Jure Sešek z Radia Ognjišče, glasbo je prispeval citrar Tomaž Plahutnik iz Kamnika, besedilo sem napisal sam, vse skupaj pa smo zmontirali v studiu Radia Ognjišče, za kar sem temu radiu še danes hvaležen.

Ob neki priložnosti sem peljal v Komendo ter na Lanšprež švicarske čebelarje, kjer so slišali celotno Glavarjevo zgodbo. Med njimi je bil tudi mož, poročen s Slovenko. Ponudil se mi je, da s pomočjo žene prevede moje besedilo v nemščino

Delegacija slovenskih čebelarjev na Malti

Foto: Franc Šivic

ter ga posname na zgoščenko. To je tudi storil, toda žal zgoščenska še vedno čaka v mojem predalu, da jo uporabim za nemško verzijo Glavarjeve predstavitve.

Slovenska pa je doživela svojo krstno uprizoritev leta 2004 v kinu Nova Gorica ob prisotnosti kakšnih 300 čebelarjev z vseh koncev Slovenije, ko smo se spominjali 280. obletnice njegove smrti. Sedel sem na balkonu in opazoval gledalce. Budno so ves čas spremljali dogajanje na platnu. Jure je govoril v prvi osebi: »Jaz, Peter Pavel Glavar ...« In ko se je začel na koncu svoje pripovedi poslavljati s tega sveta ter je postal njegov glas utrujen in tresoč, sem opazil, kako si mnogi sicer »trdi« čebelarji, ki sem jih dobro poznal, brišejo solzne oči. Glavarjeva zgodba jih je zadela v srce.

Toda jaz še nisem bil zadovoljen. O Glavarjevem nenavadnem življenju morajo izvedeti čim več tudi čebelarji izven meja naše domovine, v prvi vrsti Italijani, saj segajo korenine rodu Testaferrate, kot so mi povedali na Malti, v sam antični Rim. To pomeni, da je po njegovih žilah tekla delno tudi italijanska kri in da torej predstavlja Glavar nekakšen most med slovenskim in italijanskim čebelarstvom.

Svoje prvo predavanje za Italijane sem imel v benediktinski opatiji Praglia nedaleč od Padove, pri katerem sta bila prisotna tudi moja prijatelja, poklicni čebelar dr. Renato Garibaldi s karnijskih hribov, potomec slavnega Giuseppa Garibaldija, ki je sredi 19. stoletja združil male italijanske državnice v Kraljevino Italijo, in profesor dr. Franco Frilli, predavatelj čebelarstva na agronomski fakulteti v Vidmu. Kakšen učinek je imel Peter Pavel Glavar v Italiji, pa nam spregovori dr. Garibaldi v svojem pričevanju, ki sledi. ◆

Kako je moje življenje spremenil zgled dobrodelnosti Petra Pavla Glavarja

dr. Renato Garibaldi

poklicni čebelar v Karnijskih Alpah

Franca Šivica sem spoznal pred približno 40 leti, ko sem kot mlad diplomant pripravljaj na agronomski fakulteti v Padovi strokovni posvet o čebeljih pašah. V Italiji tedaj nismo imeli nobenega predavatelja za gozdno medenje, vedel pa sem, da so Slovenci strokovnjaki na tem področju. Odpeljal sem se v Ljubljano in na Medexu so me seznanili s Francem Šivicem, diplomiranim inženirjem gozdarstva, ki je bil takoj pripravljen, da bi predaval na našem dogodku.

Tedaj sem ugotovil, da imava mnogo stičnih točk, in že ob tistem prvem srečanju sva postala prijatelja. To prijateljstvo traja še danes. Ob neki priložnosti mi je pripovedoval o Petru Pavlu Glavarju. Življenjska zgodba tega nenavadnega duhovnika in čebelarkega strokovnjaka, ki je veliko svojega časa in denarja posvetil najbolj ubogim ljudem iz svoje okolice, me je tako pretresla, da sem sklenil tudi sam pomagati ubogim v svojem kraju.

Toda pri nas danes ni ljudi, ki bi bili lačni ali strgani ali brez strehe nad glavo, kot so bili nekdanj, saj se deklariramo kot družba blagostanja. Imamo pa drugačne vrste revežev. To so pretežno mladi ljudje z diagnozo depresije. Nič jih ne zanima v življenju, vse je brez zveze, zato se vdajajo alkoholu, mamilom in celo kriminalu. Med čebelarji pa ne poznam niti enega človeka, ki bi bil depresiven. Ali imajo čebele moč, da nam prinašajo veselje, optimizem, duševno in telesno zdravje ter srečo? Obšla me je nora ideja, da bi iz zavoda za depresivno mladino v Tolmezzu vzel poskusno dva mlada človeka za kakšno leto na svoj dom, ju učil čebelariti in obenem opazoval, kako bodo čebele vplivale na njuno obnašanje.

Najprej nista pokazala nobenega zanimanja za delo z njimi. Celo strašno sta se jih bala. Toda počasi sta se nanje privadila, in ko sem videl, da obvladata osnove čebelarjenja, sem vsakemu od njiju dal v popolnoma samostojno oskrbo 50 čebeljih družin. Povedal sem jima tudi tole: če bosta delala, kakor sem vaju naučil, bodo prinašale med, če jih bosta zanemarjala, bodo zbolele in morda celo od lakote pomrle. Vse je zdaj odvisno od vaju. Ta obrat je pomenil začetek njunega hitrega zdravljenja. Prvič v življenju sta začutila, da jima nekdo zaupa in da sta odgovorna za biti ali ne biti velikega števila nedolžnih bitij. Po enem letu sta bila fanta

Foto: Franc Šivic

popolnoma ozdravljena. Drugo leta sem vzel spet dva nova učenca in uspeh je bil enak.

V desetih letih je šlo skozi mojo šolo apiterapije 20 mladih ljudi in samo trem med njimi mi ni uspelo pomagati. Ob koncu desetega leta sem na svojem posestvu Museis v Karnijskih Alpah organiziral seminar o svojem načinu zdravljenja mladih depresivnih bolnikov s pomočjo čebel, ki so se ga udeležili številni psihologi in psihoterapevti z vseh koncev Italije ter starši ozdravljenih mladih bolnikov. Častni gost seminarja je bil moj prijatelj Franc Šivic, ki je povedal udeležencem seminarja, kdo je bil Peter Pavel Glavar in kakšno moč spreminjanja človeških src ima še danes po skoraj 200 letih od svojega odhoda v večnost. Naj povem, da poskušam pomagati vsako leto okoli 20 mladim depresivnim ljudem, imam pa tudi skupino mladoletnih beguncev iz podsaharske Afrike in Bližnjega vzhoda, ki si pri meni celijo duševne rane zaradi preživelih vojnih grozot. 🍯

Popravek

Objavljamo popravek k članku Mirka Pavlina, *Dediščina P. P. Glavarja na Lanšprežu in njena ohranitev z obnovo kapele* objavljenega v SČ 10/2021, str. 285–286: Avtor članka napačno navaja postavitev zvona v zvonik dne 7. maja 2006. Telega dne je potekalo srečanje čebelarjev na Lanšprežu z blagoslovom zvona. Delovna akcija za namestitev zvona v zvonik pa je potekala že 17. aprila 2006. Dela, ki so bila za to potrebna, je izvedlo ČD Trebnje s pomočjo Janka Gabriča in Marka Hrastelja. Botra zvona je bila Marjeta Uhan, takratna poslanka v DZ. Zvon je z vinom krstil in polil član ČD Trebnje Alojz Vencelj. Sklep UO ČD Trebnje je, da se ta napaka popravi.

ČD Trebnje

Čebelarjeva opravila v novembru

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Za november so značilne velike temperaturne spremembe. Dan je vsak dan občutno krajši. Dnevi so lahko zelo mrzli, mokri ali zasneženi. Torej smo v mesecu, ko matica preneha zalegati, čebele se stisnejo v zimsko gručo, s čimer se zanje začne sezona počitka in miru. Če smo družine pravilno in zadostno nakrmili ter opravili učinkovito jesensko zatiranje varoj, potem čebelarji v družine ne posegamo več do pomladi, z izjemo zimskega tretiranja proti varojam.

Preprečevanje vznemirjanja čebeljih družin

Čebele v času zimskega mirovanja ne prenašajo ropota. Zaradi vznemirjanja lahko zapustijo zimsko gručo, se podhladijo ter odmrejo. Zato poskrbim za mir in drevesom skrajšam veje, da ne bi ob mrzlem in vetrovnem vremenu butale ob čebelnjak oziroma prevozni čebelnjak. Moje priporočilo je, da so pročelja panjev pred poletno sončno pripeko zaščitena s sadnim drevjem. Tem jeseni odpade listje in tako pozimi sončni žarki pridejo do panjev. Od sadnega drevja imajo čebele spomladi cvetni prah in medicino ter poleti zaščito pred vročino. Jeseni pa imamo čebelarji sadje (jabolka, hruške, slive ...) za ozimnico. Večje količine pa tudi za kuhanje

Žičenje in označevanje satnikov

Prodaja medu na stojnici

žganja, iz katerega lahko napravimo tudi medeni liker. Nakladnim panjem pa dodatno obtežimo streho, da jih veter oziroma burja ne prevrne, še posebno na območju, kjer piha zelo močna burja. V čebelnjaku zaprem vse odprtine, skozi katere bi lahko v notranjost prišle živali, ki bi si tam poiskale zimsko zavetišče ali celo hrano. S temi posegi preprečim vznemirjanje čebeljih družin.

Primerna zračnost

Žrela panjev, ki sem jih med krmljenjem priprl, ponovno odprem, da je panj zračen. Zadaž na vratih odprem lopute, da penasta guma skozi lopute odvaja odvečno vlago. S tem preprečim plesnenje notranjosti panja ter satov. Čebelje družine se v suhem in zračnem panju veliko bolje počutijo, zaradi tega pa so tudi v boljšem zdravstvenem stanju in se tako lažje in v večjem številu prebijejo skozi zimo.

Ob toplejšem vremenu se lahko tudi lotimo obnove barve na pročelju panjev. Jaz to opravi rajše spomladi, ko družino preselim v drug panj. Tako lahko panj temeljito obnovim in prebarvam s kakovostno barvo na vodni osnovi in s tem panj zaščitim za nadaljnjih 15 let in več. Tako sem na enem stojišču leta 2006 obnovil 26 panjev. Ob zadnjem pregledu kakovosti panjev in barve sem ugotovil, da ni treba obnavljati vsaj še pet let.

Sezona prodaje

Če se je za čebele začela sezona počitka, se je za nas začela sezona prodaje čebeljih pridelkov in izdelkov. Sedaj je čas, da pripravim pridelke, etiketiram kozarce z medom, bodisi z enotno nalepko bodisi s svojo. Naredim načrt prodaje, kje bom prodajal oziroma komu. Za tiste, ki pa imate čebelje pridelke le zase in za ožji krog svojih ljudi, pa lahko med predstavljate tudi lepo darilo.

Kozarec z lastno etiketo

Drobir z varojami na testnem vložku

Foto: Franko Dolgan

Primerna cena

Postaviti je treba primerno ceno. Zadnje čase opažam, da se ob povečanem številu čebelarjev na našem območju celo niža prodajna cena medu, samo da se proda ves med. Med se prodaja tudi za samo 7 EUR za 900 g. Isto se dogaja tudi drugod po Sloveniji. Dolgoročno tak način prodaje ni v redu, saj s tem čebelarji ne cenimo svojega truda in truda čebel. Pri kupcu pa sprožimo dvome o kakovosti in pristnosti takega medu. Kot predsednik čebelarskega društva in kot ekološki čebelar od potrošnikov izvem, kakšno stanje je na trgu s čebeljimi pridelki. Že zato, ker imam »veliko« dražji med od drugih čebelarjev, od potrošnikov hitro dobim neke vrste zaušnico ter informacijo oziroma ime in priimek čebelarja ter za kakšno ceno prodaja med. Držimo se vsaj priporočenih cen medu in drugih pridelkov, ki jih vsako leto objavlja ČZS.

Zimsko zdravljenje

Ob toplejšem vremenu opazujem obnašanje čebel na bradi. V panje vstavim testne vložke. Na testnih

vložkih preštejem varoje. Na vložkih se po drobirju tudi vidi, koliko ulic zaseda družina. Ker pa se lahko zgodi, da mlade matice še vedno zalegajo, zimsko zatiranje s sublimacijo zdravila z učinkovino oksalne kisline opravi, ko v družinah ni več zalege. Nekaterih sublimatorjev ni mogoče uporabiti, če so v AŽ-panju testni vložki. Z učinkovitim zimskim zatiranjem bodo čebelje družine zdržale brez varoj do poletnega zatiranja v naslednji sezoni.

Žičenje satnikov

Ker še ni veselega decembra, izkoristim dolge večere za žičenje satnikov. V satnike napeljem žico, ki jo z žebličkom pritrdim samo na enem koncu satnika. Se pravi, da še ni napeta. Napnem jo spomladi, pred vtiranjem satnice vanjo. Takrat tudi na vrh pokončne letvice z obeh strani napišem letnico. Tako vem, iz katerega leta je sat, po položaju letnice pa vem, kako je sat pravilno postavljen. Zaradi vpisanega položaja letnice mi pri vračanju satov po točenju v panj ni treba zamudno preveriti, kako so celice na satu obrnjene. ◆

Čebelarska ekskurzija na Korčulo

Med 23. in 26. septembrom je potekala čebelarska ekskurzija na Korčulo v organizaciji ČD Zagorje. V večernih urah se je 49 udeležencev ekskurzije, članov ČD Zagorje in povabljenih gostov, z avtobusom podalo na več kot 600 kilometrov dolgo pot proti Korčuli. V jutranjih urah smo si pred vkrcanjem na trajekt za Korčulo ogledali središče dalmatinske prestolnice Split. Po prihodu na otok pa smo se namestili v hotelu v Veli Luki, ki ponuja čudovit pogled na tamkajšnja arhitekturno tipično središče mesta in marino. V večernih urah, ko smo se že privadili na prijetne

Foto: Arhiv ČD Zagorje

poletne temperature, nas je sprejel direktor Hotela Poseidon in podpredsednik Čebelarstva Hrvaške, gospod Vlaho Komparak. Naslednji dan je takoj zjutraj sledil vodeni izlet v mesto Korčula, kjer je vodička predstavila zgodovinska dejstva in posebnosti otoka in mesta Korčule. V bližini mesta smo obiskali idilično Čebelarstvo Vlaho Komparaka, ki slovi po številnih nagradah za med ter prideluje številne vrste medu, med drugim tudi mandarinov med in med planike. Poleg čebelarstva se ukvarja tudi s pridelavo gina Trut, ki je zelo kakovosten in je proizvod iz rastlin, ki rastejo na otoku. V popoldanskih urah smo imeli čas za prostčasne dejavnosti, kot so sprehod do mesta, ogled

groba Oliverja Dragojevića, nakup spominkov, nekateri pa smo se ob lepem vremenu, ki nas je spremljalo celoten izlet, kopali v morju. Sledilo je večerno druženje z živo glasbo na terasi hotela. Zadnji dan je bila po prihodu s trajekta priložnost za nakup zadnjih spominkov na tržnici v Trogirju. Na poti proti Sloveniji smo se ustavili v Ogulinu, kjer smo se na kosilu srečali s tamkajšnjimi čebelarji, kasneje pa smo bili deležni prijetne pogostitve in druženja na posestvu tajnika društva, gospoda Petra Popovića. Sledil je povratak v Slovenijo in obujanje trenutkov na prelep vikend, ki nam bo za vedno ostal v spominih.

Čebelarstvo društvo Zagorje

Strokovna ekskurzija terenskih svetovalcev na Koroško

Tisto, česar nam v lanskem letu ni uspelo izvesti zaradi razmer, ki še sedaj vladajo pri nas in po svetu, nam je z veliko optimizma uspelo letos, in sicer da izvedemo strokovno ekskurzijo terenskih svetovalcev na Koroško.

V preteklih letih smo že organizirali strokovne ekskurzije terenskih svetovalcev z namenom, da vsako leto obiščemo drugo območje Slovenije, kjer spoznamo delovanje čebelarstva na teh območjih. Skupaj s posameznim terenskim svetovalcem pripravimo program ekskurzije po njegovem območju. Strokovno ekskurzijo na Koroško smo pripravili skupaj s terenskima svetovalcema Pavlom Praperjem in Jankom Goričanom.

Prelepo sončno soboto, prvo v oktobru, smo začeli pred našim Čebelarskim centrom na Lukovici. Nato pa nas je pot po prelepi Sloveniji popeljala na Koroško. Vodenje ekskurzije sta prevzela svetovalca Praper in Goričan. Slednji že vrsto let izdeluje satnice, zato smo si najprej ogledali novo pridobitev njegovega čebelarstva. Lani je to še dodatno zacvetelo z novo opremo za izdelavo satnic. Predstavil nam je celotno tehnologijo izdelave satnic in različne panjske sisteme, ki so prisotni v njegovem čebelarstvu. Različne vrste panjev ima predvsem z namenom pridobivanja izkušenj in posredovanja znanja čebelarjem na Koroškem.

Pot nas je nato vodila do učnega čebelnjaka in medovite poti na Prevaljah, kjer je Rudi Vogel predstavil dejavnosti, ki jih izvajajo tam. Na medoviti poti so posadili tudi stare sorte jabolok. Vzrejevalec

Nejc Juvan nam je predstavil, kako potekata odbira in vzreja matic na njihovem območju. Pohvalijo se lahko tudi z uspešnim čebelarjenjem dveh čebeljih družin na nadmorski višini 1699 m, Uršlji gori.

Sledil je premik v središče Mežice, kjer smo si ogledali čebelarstvo učno pot in v nekdanjem Gutenbergjevem mlinu še razstavo zupuščine Rudolfa Galoba, dolgoletnega učitelja, športnika, sadjarja in čebelarja. Na razstavi so zanimive predvsem panjske končnice. Najstarejša je iz okoli leta 1820, vse so zelo dobro ohranjene in barvno pestre z različnimi motivi.

Opravili smo še zadnji postanek in si ogledali čebelnjak svetovalca Praperja. S tem pa zaključili enodnevno strokovno ekskurzijo na Koroškem. Ugotovili smo, da Koroška ponuja še ogromno stvari s področja čebelarstva, ki bi si jih bilo vredno ogledati, ki pa si jih v okviru enodnevnih ekskurzij ni bilo mogoče.

Tomaž Samec, svetovalac JSSČ

Skupinska slika ob kipu Antona Janše, ki je bil postavljen en dan pred prihodom. Postavilo ga je Kulturno društvo Karinta.

Strokovna ekskurzija ČZS, JSSČ, na Primorsko

V sredo, 13. oktobra, je Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, organizirala strokovno ekskurzijo po Primorski, ki se je udeležilo okoli 50 čebelarjev in zaposlenih na Čebelarstvu Slovenije. Poudarek je bil na ogledu primerov dobrih praks s področja apiturizma, pridelave Slovenskega medu z geografsko označbo in označbo porekla ter povezovanja kmetijskih proizvajalcev.

Pot nas je vodila v kraško vas Pliskovica, kjer smo obiskali Čebelarstvo Petelin, ki se ukvarja s pridelavo medu in apiturizmom, med drugim imajo v ponudbi tudi različne vrste Kraškega medu. S Krasa smo potovali do vznožja Goriških brd, natančneje v vas Hum. Tam smo imeli na sporedu vodeni ogled, predstavitev in degustacijo Slovenskega medu z zaščiteno označbo, oljčnega olja in sušenih kakijev v čebelnjaku Čebelarstva Batištuta. Ogledali smo si tudi polnilnico in mobilno točilnico, ki ju uporabljajo pri točenju in pakiranju medu. Sledila sta odmor za kosilo in kratek oddih na Sveti gori s čudovitim razgledom na vse strani. Zadnji postanek na ekskurziji je bila Mlekarna Planika v Kobaridu, ki

Foto: Tina Žerovnik

zdrružuje proizvajalce mleka v Posočju. Ogledali smo si sirarski muzej in izvedeli številne zanimivosti iz zgodovine in današnjega delovanja Mlekarnice Planika. Menim, da je vsak izmed udeležencev ekskurzije izvedel nekaj novega, vsekakor pa je ekskurzija bila po dolgem zatišju odlična priložnost za srečanje in druženje čebelarjev.

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Razpis za podukrep 9.1 in ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev

MKGP je 24. septembra 2021 v Uradnem listu objavilo javni razpis za ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju. Podukrep je namenjen podpori za ustanavljanje skupin ali organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020. Namen razpisa je pospešiti povezovanje primarnih proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter tako izboljšati položaj kmetov v verigi preskrbe s hrano in z gozdno-lesnimi proizvodi.

Vnos vlog bo potekal izključno po elektronskem sistemu (elektronski podpis) od 18. oktobra do vključno 21. decembra 2021, do 14. ure. Višina razpisanih nepovratnih sredstev znaša 1.135.187,54 EUR.

Javni razpis bo novoustanovljenim organizacijam ali skupinam proizvajalcev,

ki bodo v ločenem postopku s strani ministrstva predhodno prejele priznanje (status) skupine ali organizacije proizvajalcev, omogočal vložitev vloge na javni razpis in prejem podpore za lažje začetno delovanje.

Potrebna je predhodna ureditev statusa skupine ali organizacije proizvajalcev. Ministrstvo opozarja, da status skupine ali organizacije proizvajalcev podeli ministrstvo v ločenem upravnem postopku. Potencialne skupine ali organizacije proizvajalcev so zato vabljene, da čim prej vložijo vlogo za pridobitev priznanja. Le tako bodo lahko pravočasno vložile vlogo za pridobitev podpore na javni razpis. Medsebojno organiziranost in delovanje člani opredelijo s statutom organizacije ali skupine proizvajalcev, vsi člani pa so obvezani tržiti svoje proizvode preko te skupine ali organizacije proizvajalcev, za katero so prejeli priznanje.

Znesek javne podpore za organizacije proizvajalcev znaša do največ 50.000 EUR letno, za skupine proizvajalcev pa do največ 25.000 EUR letno. Dejanski izplačani znesek javne podpore se določi glede na izvedeno vrednost tržne proizvodnje organizacije ali skupine proizvajalcev.

Čebelarji se v skladu s Pravilnikom o priznanju skupin proizvajalcev za skupno trženje lahko priznajo kot skupina proizvajalcev. Za priznanje v sektorju čebelji proizvodi mora imeti skupina najmanj pet članov in najmanj 200 čebeljih družin, za vstop v podukrep pa najmanj 15 članov, ki imajo najmanj 600 čebeljih družin.

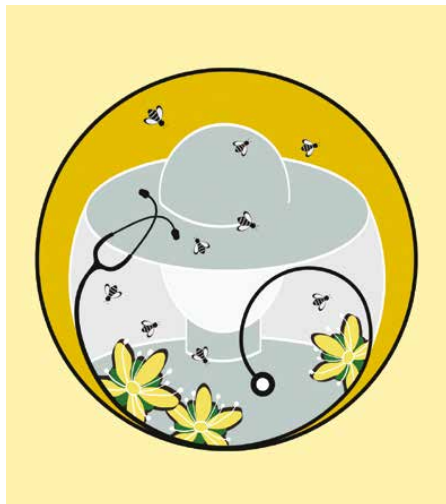
Povezavo do razpisa najdete na spletni strani MKGP in na povezavi:

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Sodelujte v raziskavi o alergiji na čebelje pike

Univerza v Ljubljani – Medicinska fakulteta (Katedra za javno zdravje) in Univerzitetna klinika za pljučne

bolezni in alergijo Golnik pripravljata nacionalno raziskavo z naslovom »Epidemiologija in analiza dejavnikov tveganja za sistemsko alergijsko reakcijo po piku čebele v slovenski populaciji čebelarjev«.

Želimo ugotoviti, kako razširjene so **alergijske reakcije po piku čebele** in kateri so **dejavniki tveganja** za alergijsko reakcijo po piku čebele pri **slovenskih čebelarjih**. Če bomo ugotovili, da imate alergijsko reakcijo po piku čebele ali da ste z njo zelo ogroženi, bodo ti podatki **dragoceni za zdravnika**, saj vam bo lahko predlagal ustrezne načine zdravljenja in druge ukrepe, da boste

lahko na varen način opravljali delo čebelarja. Prav tako bodo zbrani podatki **dragoceni za vas osebno**. Če želite sodelovati v raziskavi, vas prosimo, da izpolnite obrazec na spletni strani ČZS: in poklicali vas bomo na telefonsko številko, ki nam jo boste posredovali, ter vam zastavili nekaj vprašanj.

Toplo se priporočamo za odelovanje!

asist. Tanja Carli, dr. med., univ. dipl. biol., specializantka javnega zdravja, doc. dr. Andreja Kukec, dipl. san. inž., prof. dr. Mitja Košnik, dr. med. spec.

Razpis za izvedbo tečajev za čebelarje začetnike v programskem letu 2022

ČZS razpisuje tečaje za čebelarje začetnike v programskem letu 2022. Območne čebelarske zveze oz. čebelarska društva naj vlogo za izvedbo tečaja pošljejo najpozneje do 15. novembra 2021 Marku

Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. Vloga mora vsebovati podatke o predvidenem kraju izvedbe tečaja in podatke za stik čebelarskega društva. V njej lahko navedete morebitne izvajalce učnega načrta tečaja v svojem okolju. Zaradi omejenih zmožnosti bo potrjen največ en tečaj na volilni okoliš ČZS. Območne zveze in društva prosimo,

da se glede določitve lokacije tečaja v posameznem volilnem okolišu dogovorijo med seboj. Po koncu razpisa, ko bo znan dokončen razpored tečajev v programskem letu 2022, bo v Slovenskem čebelarju in na spletni strani ČZS objavljen razpis za zbiranje prijav zainteresiranih kandidatov za tečaje.

ČZS

Najava 43. državnega srečanja in tekmovanje mladih čebelarjev

Letošnje 43. državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo potekalo na sedežu ČZS na Brdu pri

Lukovici 8, 1225 Lukovica, in sicer v soboto, 20. novembra 2021. Po sklepu posveta z mentorji se bo na tekmovanju omogočila udeležba eni ekipi (1–2 tekmovalca) na čebelarski krožek, kjer pa je v krožek vpisanih več kot 20 krožkarjev, pa po dve ekipi (1–4 tekmovalci). Podrobnejši

program, opis tekmovalnega dela in povezavo do spletnega prijavnega obrazca bomo objavili na spletni strani za čebelarske krožke in obvestili mentorje čebelarskih krožkov.

Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja

Predaja sredstev, zbranih na dobrodelnem glavarjevem pohodu

Letošnje leto je Glavarjevo leto, ki ga obeležujemo v spomin na našega velikega čebelarja Petra Pavla Glavarja. Njemu v spomin smo prehodili dolgo pot od njegovega kraja odraščanja in delovanja v

Komendi do Lanšpreža, kjer je pokopan. Naš pohod ni imel samo spominske note, ampak tudi dobrodelno, saj smo zbirali denar za sekcijo čebelarjev na invalidskih vozičkih, ki deluje pod okriljem Zveze paraplegikov Slovenije. Poleg postavitev prilagojenega čebelnjaka, nakupa osnovne čebelarske opreme in izdaje *Čebelarskega priročnika za invalide* nam je sedaj uspelo zbrati

že 9.900 EUR dobrodelnih sredstev, za katera menimo, da so glede na dobre rezultate delovanja sekcije šla v prave roke. Zahvaljujemo se vsem donatorjem in vsem sodelujočim v našem dobrodelnem projektu, ki bo zagotovo omogočil nadgradnjo delovanja čebelarske sekcije in pomagal pri razvoju naše panoge tudi v tem segmentu.

Tajništvo ČZS

Strokovna razprava o vzreji rodovniških matic

Javna svetovalna služba v čebelarstvu v četrtek, **2. decembra 2021, ob 16.**

uri v Kulturnem domu Šmartno ob Paki, Šmartno ob Paki 72 organizira strokovno razpravo na **temo vzreje rodovniških matic** s poudarkom na plemenjenju matic na plemenilni postaji Lučka Bela. Na strokovni razpravi bodo sodelovali: **dr. Peter Kozmus** (ČZS), vodja Priznane rejske organizacije za kranjsko

čebelo, bo predstavil pomen vzreje rodovniških matic in plemenilnih postaj; **dr. Janez Prešern** (KIS) bo predstavil delo z rodovniškimi maticami ter delo na projektu BeeConSel, ki je namenjen nadzoru parjenja; **Tomaž Lesnjak**, predsednik ČZ SAŠA, vzrejevalec in oskrbnik plemenilne postaje Lučka Bela, bo predstavil plemenilno postajo ter svoje izkušnje z vzrejo

rodovniških matic; **mag. Marko Hrastelj**, vzrejevalec, bo predstavil svoje izkušnje z vzrejo rodovniških matic in plemenjenjem v Lučki Beli ter izkušnje s projektom Smartbees; **Janko Bukovšek**, vzrejevalec, bo predstavil svoje izkušnje z vzrejo rodovniških matic in plemenjenjem v Lučki Beli.

Simon Golob, svetovalac JSSČ

Strokovna razprava o uživanju cvetnega prahu

V četrtek, 25. novembra, se bo v Kulturnem domu Stična, Stična 27a, 1295 Ivančna Gorica, ob 19. uri začela strokovna razprava o uživanju cvetnega prahu. Na dogodku bomo predstavili vse čebelje pridelke, poseben poudarek pa bo namenjen cvetnemu prahu. Beseda bo tekla o hranilnih lastnostih in pozitivnih vplivih na

naš organizem, ki jih ima uživanje cvetnega prahu. Na strokovni razpravi se nam bo pridružil čebelar Miha Tekavčič, ki bo predstavil, kako poteka pridelava cvetnega prahu v njegovem čebelarstvu. O dolgoletnih izkušnjah uživanja cvetnega prahu pa bo spregovoril tudi gospod Franc Šivic, širši slovenski in tuji čebelarski javnosti

poznani čebelar, strokovnjak in dolgoletni uporabnik čebeljih pridelkov. Organizirana bo tudi degustacija cvetnega prahu z različnimi živili.

Na dogodek se lahko prijavite pri ge. Tini Žerovnik (040/436 513 ali tina.zerovnik@czs.si).

Dr. Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Od teorije do prakse – kozmetika iz čebeljih pridelkov

Čebelji pridelki zaradi svojih funkcionalnih in blagodejnih lastnosti predstavljajo odlično sestavino za izdelavo kozmetičnih izdelkov. Z namenom, da vsem, ki bi želeli izdelovati tovrstne kozmetične izdelke, čim bolj olajšamo prehod iz teorije v prakso, bomo v torek, 9. novembra 2021, ob 16. uri na sedežu ČZS organizirali strokovno razpravo s

praktično delavnico. Na dogodek smo povabili gospo Natašo Špan, mikrobiologinjo, ki se ukvarja s strokovnim svetovanjem pri izdelavi dokumentacije za kozmetične izdelke, razvojem kozmetičnih izdelkov, certificiranjem in označevanjem kozmetičnih izdelkov. Pridružila pa se nam bo tudi gospa Mojca Anzeljc, samostojna podjetnica, čebelarka

in poznavalka zelišč, ki bo izvedla praktično delavnico izdelave mazila iz čebeljih pridelkov. Za udeležbo na strokovni razpravi zbiramo prijave najkasneje do 4. novembra 2021 na:

Za udeležbo je treba izpolnjevati pogoj PCT. Vabljeni!

Dr. Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Strokovni posvet o določitvi vrste medu

Določitev vrste medu ni vedno preprosta naloga. Kadar ima med izrazite lastnosti za posamezno vrsto medu, potem naloga ni težka, ampak narava je raznovrstna in za čebele so istočasno lahko zanimive različne rastline. O lastnostih slovenskega medu ter določanju vrste medu bomo spregovorili na strokovnem posvetu, ki bo v

torek, 16. novembra 2021, ob 16. uri v prostorih ČZS. Na razpravi bosta poleg predstavnikov ČZS sodelovali Eva Cukjati, vodja strokovne komisije za senzorično ocenjevanje medu pri KIS-u, ter dobra poznavalka slovenskega medu mag. Malči Božnar. Ker bomo na razpravi tudi pokušali med in je število udeležencev omejeno,

vas prosimo, da se na razpravo prijavite in pohitite s prijavo. Potrebno je izpolnjevanje PCT-pogoja.

Prijavite se na: Vljudno vabljeni!

Dr. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Povabilo na posvet ob dnevu shem kakovosti

Kako na kakovosten način pridelati čebelarje pridelke? Kakšen je način, da kupca spodbudimo k nakupu? Kakšni so trendi in izvirni načini prodaje? To so vprašanja čebelarjev, ki poslujejo s ciljem obojestranskega uspeha v navezi med proizvajalcem in potrošnikom. Čebelarjev, ki jim ni pomembna le kakovost pridelave, ampak tudi inovativni trženjski načini, ki so ključ do uspeha. Vabimo vas, da se udeležite posveta ob dnevu shem kakovosti, ki bo potekal na ČZS v sredo, 17. novembra 2021, z začetkom ob 11. uri. Program posveta:

- pozdravni nagovor predsednika ČZS in predsednika Konzorcija zaščitene kmetijskih proizvodov Boštjana Noča;
- dr. Andreja Kandolf Borovšak, Čebelarstva zveza Slovenije: **Izzivi pri določanju vrste medu;**
- dr. Nataša Lilek, Čebelarstva zveza Slovenije: **Dobra praksa vodenja sistema SMGO;**
- Elvin Klobas, Društvo oljkarjev slovenske Istre: **Povezovanje proizvajalcev oljčnega olja.**

Strokovna razprava Sodobne prodajne poti

Razprava bo namenjena spoznavanju sodobnih prodajnih poti in predstavitvi primerov dobrih praks na tem področju.

Nekatere prodajne poti, kot je prodaja medu in drugih čebeljih pridelkov na domu in na tržnicah, so dolgoletna in ustaljena navada, ki jo uporabljajo številni čebelarji, saj je za zdaj še učinkovita. Iz dneva v dan pa smo priča temu, da postajajo potrošniki čedalje zahtevnejši in jih je treba k nakupu izdelka motivirati ali pa poenostaviti način nakupa. Gostje na razpravi bodo opredelili izzive pri prodaji in trženju čebeljih pridelkov na slovenskem prostoru. Izvedeli bomo za raznovrstne primere inovativnih načinov prodaje, ki omogočajo uspeh pri poslovanju. Na strokovni razpravi bodo sodelovali **dr. Aleš Kuhar**, agrarni ekonomist z Biotehniške fakultete, **Irena Rezec** iz podjetja Wotra d.o.o., ki se ukvarja z definiranjem sodobnih prodajnih poti, **Martin Težak** iz podjetja Diginet d.o.o., ki deluje na področju digitalizacije in izdelovanja spletnih strani, ter **Miha Novak** iz Čebelarstva Novak. Strokovno razpravo bo vodila Tina Žerovnik, svetovalka za ekonomiko pri JSSČ.

Novinarska konferenca

Po strokovnem delu dneva shem bo sledila novinarska konferenca o kakovosti, na kateri bodo sodelovali minister za kmetijstvo **dr. Jože Podgoršek** ter predstavniki ČZS: predsednik **Boštjan Noč**, **Tomaž Samec** in **Marko Borko**. V okviru

novinarske konference bodo poleg dneva shem osrednje teme tudi na pobudo ČZS letos ustanovljeni Konzorcij evropsko zaščiteneh proizvodov, Tradicionalni slovenski zajtrk in Dan slovenske hrane ter Tekmovanje mladih čebelarjev. ČZS pa bo premierno predstavila svoj najnovejši projekt, ki se ga je lotila in bo izveden v naslednjem letu: Vseslovensko akcijo sajenja medovitih rastlin.

Kosilo iz zaščiteneh slovenskih proizvodov

Posvet bomo zaključili ob kakovostni lokalno pridelani hrani. Že tradicionalno bo potekalo kosilo, pripravljeno iz zaščiteneh slovenskih proizvodov. Ob dobrotah, pripravljenih iz hrane slovenskih pridelovalcev, si boste lahko ogledali tudi razstavo živil konzorcija evropsko zaščiteneh slovenskih živilskih pridelkov ter izdelkov. Vse, ki imate kakršno koli vprašanje za naše goste, ki bodo sodelovali na strokovni razpravi, vabimo, da nam svoja vprašanja posredujete do 15. novembra 2021 na e-naslov: tina.zerovnik@czs.si.

Za spremljanje posveta se najkasneje do 15. novembra 2021 prijavite na povezavi:

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Vabilo likovne sekcije ČZS

Likovna sekcija ČZS vabi k sodelovanju vse, ki radi pečete medenjake in jih tudi krasite, tako amaterje kot profesionalce – lektarje. V prednovoletnem času bi v galeriji Sivka na ČZS na Brdu pri Lukovici radi naredili razstavo – postavili in okrasili bi smrečico (ali več smrečic) z izdelki iz medenega

testa, zato vabimo vse, ki pečete, da se pridružite. Zaželeni so tako »navadni« medenjaki kot njihove lepše različice – lect. Izdelki naj v premeru nimajo več kot 10 cm, oblike so poljubne, količina do deset kosov, najkasneje do začetka decembra. Izdelke skupaj z vašimi podatki, in če ni skrivnost, še recept, pošljite

na ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Izvirni recepti bodo objavljeni v Slovenskem čebelarju vaši izdelki pa na ogled cel december v galeriji Sivka na ČZS. Že vnaprej hvala vsem za sodelovanje!

Marko Alauf, podpredsednik ČZS

Čebelarji, vključeni v SMGO, lahko še dodatno poskrbite za prepoznavnost medu višje kakovosti s posebnimi nalepkami

Primer nalepke za med višje kakovosti SMGO

Čebelarji, ki ste vključeni v sistem Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, lahko na višjo kakovost svojega medu poleg zaščitne prelepke, ki jo naročite na ČZS, opozorite tudi s posebno enotno nalepko. Nalepke so na razpolago za vse zaščitene vrste oz. tipe medu v sistemu SMGO (akacijev, cvetlični, kostanjev, lipov,

smrekov, hojev in gozdni med). Naročite jih lahko pri TCR INPRO d.o.o., Lož, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu, pri gospe Renati Žnidaršič: renata.znidarsic@tcr-inpro.si (pisno naročilo). Sporočite ji potrebne podatke za nalepke, te pa vam bodo natisnili v tiskarni, kar vam bo prihranilo delo in zmanjšalo možnost napak pri označevanju vašega medu. Rok dobave nalepk je približno sedem dni. Nalepke so preproste za odstranjevanje s kozarcev, saj ne puščajo lepila. Poklonite svojemu delu in medu višje kakovosti SMGO prepoznavnost, ki si jo zasluži.

Dr. Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Kolut nalepk (100 kos)	Cena
Nalepke za velike kozarce (720 ml)	7,5 EUR + DDV
Nalepka za srednje kozarce (370 ml, 212 ml)	5,2 EUR + DDV
Nalepka za majhne kozarce (98 ml)	4,7 EUR + DDV

Tehnološki informator za leto 2022 tudi letos prejmete po pošti

Tema tehnološkega informatorja za leto 2022 je med. Tako vas na posameznih straneh, poleg tehnoloških navodil za delo čebelarja v posameznih mesecih, čakajo tudi koristni podatki o različnih vrstah medu, ki ga lahko pridelujemo v Sloveniji, slikovni prikaz medu in medovitih rastlin ter vključenost v različne sheme kakovosti. Tehnološki informator za leto 2022 boste, tako kot v preteklem letu, vsi čebelarji, ki ste člani ČZS, dobili po pošti skupaj z

decembrsko številko Slovenskega čebelarja.

Tehnološki informator v obliki koledarja pa je tudi odlično darilo, ki ga lahko podarite svojim prijateljem, družinskim članom, znancem ali svojim strankam ter tako naredite dodatno reklamo za svoje čebelarstvo (na zavihke na podložni strani lahko vključite tudi nalepko s svojimi podatki). Dodatne izvode lahko naročite pri poslovni sekretarki ČZS Ines Zajc Žunič na e-naslovu: ines.zunic@czs.si ali

na telefonski številki 01/729 61 00. Na voljo bodo predvidoma po 10. novembru.

Simon Golob, svetovalac JSSČ

Ambrožev ples 2021 ponovno na Čebelarški zvezi Slovenije

Z veseljem vas obveščamo, da bo v letošnjem letu ponovno zaživel Ambrožev ples. Vse čebelarje, čebelarke in druge vabimo, da si v petek, 10. decembra 2021, ob 18. uri vzamete čas za druženje. Ambrožev ples bo letos potekal v Gostišču pri Čebelici na Brdu pri Lukovici, ki bo za nas pripravilo kulinarčno razvajanje ob dobri glasbi. Želimo si ponovno obuditi ta dogodek in da bi se nam pridružili v

čim večjem številu. Začetek bo ob 18. uri, ko nas bosta pozdravili prijetna glasba in sladka dobrodošlica. Nato se bo večer nadaljeval z otvoritvenim plesom z živo glasbo, za katero bo poskrbel Ansambel Poljanšek. Skupaj si bomo polepšali večer, saj bo program poln majhnih presenečenj, zabavnih iger, ki nam bodo večer še kako popestrile.

Prijave in plačila zbiramo do 26.

novembra 2021, in sicer na telefonski št.: 01/729 61 00 ali

041/337 854 oz. na e-naslovu: ines.zunic@czs.si. Število udeležencev je omejeno. Cena aranžmaja je 35,00 EUR na osebo (aperitiv, meni s hladno in toplo predjedjo, glavno jedjo in sladico, zabavni program z ansamblom). Možno je rezervirati tudi prenočišče. Pristrčno vabljeni!

Tajništvo ČZS

Medeni zajtrk 2021

Tudi letos se pripravljamo na medeni zajtrk, za katerega verjamemo, da bo letos izveden v šolah in vrtcih v obliki, kot smo je bili vajeni prejšnja leta. V zadnjem letu so bili družabni stiki zaradi epidemije okrnjeni, zato je zdaj priložnost, da njihovo pomanjkanje nadomestimo z obiskom in sodelovanjem z vrtci in osnovnimi šolami. Medeni zajtrk bo potekal **v petek, 19. novembra**, v sklopu Tradicionalnega slovenskega zajtrka. Rdeča nit letošnjega zajtrka

sta domače **sadje in zelenjava**, pri katerih se je treba zavedati pomena **čebel in drugih oprashačevalcev**, ki zagotavljajo **ekosistemsko storitev oprashačevanja**. Ta omogoča razvoj plodov sadja in zelenjave. Zahvala za uspešnost projekta Medeni zajtrk gre vsem čebelarjem, ki vsak po svojih najboljših močeh pomagata, da je v vrtcih in šolah ta dan glavna tema čebelarstva. Čebelarska društva in čebelarje vabimo, da se povežete z osnovnimi šolami in vrtci. Z obiskom

in predstavitev čebelarstva lahko pripomorete, da bo medeni zajtrk ostal otrokom v lepem spominu in da bodo spoznali čebeljo družino, delo čebelarja, slovensko čebelarsko kulturno dediščino in druge elemente čebelarstva. V primeru vprašanj, povezanih z dejavnostmi medenega zajtrka, se lahko obrnete na Tino Žerovnik (tina.zerovnik@czs.si). Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujemo!

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Linija porcelanastih izdelkov »Čebelice«

Slovenija se ponaša z dolgoletno tradicijo čebelarstva in svojo izredno vrsto čebele, kranjsko sivko. Ta je znana po neverjetni krotkosti, marljivosti in trdoživosti. Upodobljena je na liniji porcelanastih izdelkov »Čebelice«, ki spada pod blagovno znamko Alpeks home. **Linijo »Čebelice« sta v sodelovanju razvila podjetje Alpeks in Čebelarska zveza Slovenije.**

S tem projektom želimo opozarjati na pomen čebel, za katerih življenja je nujno kakovostno čebelarstvo. Čebelar ima poleg najočitnejše naloge, pridelave čebeljih pridelkov,

še mnogo drugih, pomembnejših. Skrbi za dobrobit, kakovostno življenje ter razvoj čebeljih družin. V današnji družbi pa je nujna tudi skrb za vključenost različnih, mnogokrat žal marginaliziranih skupin ljudi. **V podjetju Alpeks**

smo se z namenom zavedanja pomena čebelarstva, čebel in tudi vključenosti odločili delež od prodaje linije »Čebelice« nameniti Zvezi paraplegikov Slovenije za nakup posebnih nakladnih panjev. Ti omogočajo samostojno čebelarsko delo čebelarjem invalidom na invalidskih vozičkih.

Linija »Čebelice« bo na voljo v vseh trgovinah SPAR in centrih INTERSPAR od 11. novembra dalje, pred tem pa bo na voljo tudi v izbranih kmetijskih zadrukah ter na spletni strani www.alpekshome.si. Ni naključje, da se ravno v tem

času odvija tudi tradicionalni slovenski zajtrk, ki prav tako poudarja neverjeten pomen različnih slovenskih lokalnih pridelovalcev.

Tako je linija prekrasnih porcelanastih izdelkov, na katerih je izpod rok slovenske ilustratorke iz Studia Ninočka upodobljena naša kranjska čebelica, večplastna. Najprej opominja na pomen čebel, z našo kranjsko čebelico pa opozarja tudi na pomen lokalnih čebelarjev in se jim tako poklanja za opravljanje izredno pomembne naloge. Poleg tega skrbi tudi za vključenost različnih skupin in bo omogočala samostojno čebelarsko delo osebam z invalidnostjo. Upamo, da bo vsakega kupca vedno znova opominjala na pomen čebel, čebelarjev in slovenskih lokalnih pridelovalcev hrane, ki skupaj tvorijo temelj za kakovostno življenje vseh nas. Skupaj za boljši jutri. Ohranimo čebele!

Alpeks in ČZS

ALPEKShome
NAJBOLJŠE ZA DOMAČO KUHNJO

Razpis za turistični spominek Čebelarske zveze Slovenije

ČZS razpisuje natečaj za naj turistični spominek Čebelarske zveze Slovenije, ki bo namenjen obiskovalcem Čebelarskega centra

Slovenije. **Kriteriji za izbor so:** naravni materiali (20 točk), čebelarska vsebina (20 točk), priročnost (20 točk), izvirnost (20 točk), embalaža (20 točk),

zgodba (20 točk), možnost izdelave večje količine spominkov (20 točk).

Vloga mora vsebovati naslednje podatke: ime, priimek, naslov,

e-naslov in telefonsko številko avtorja; vzorec spominka; kratko opisno predstavitev spominka, izdelka s čebelarstvo vsebino in maloprodajno ceno izdelka (razpon do največ 7,00 EUR/kos z DDV); podpisano izjavo, da spominek še ni v prodaji doma ali v tujini (unikat); podpisano izjavo, da je spominek avtorsko delo ponudnika in da ima ČZS izključno pravico, če podpiše

podpisano s ponudnikom.

Natečaj je objavljen na spletni strani ČZS. Pri ocenjevanju se upoštevajo prejeti spominki, povezani s čebelarstvom, ki bi lahko obogatili ponudbo na trgu. Vzorce s podpisano izjavo in podatke je treba posredovati na naslov: Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, najkasneje do 30. novembra 2021. Vzorci morajo biti

poslani v zaprti pošiljki in opremljeni z napisom RAZPIS ZA TURISTIČNI SPOMINEK ČZS – NE ODPIRAJ. Komisija bo vzorce pregledala in o odločitvi obvestila ponudnike. Podrobnejše informacije v zvezi z razpisom dobite pri ge. Barbari Dimc na ČZS na telefonski številki: 01/729 61 02 ali 041/370 409 in e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Tajništvo ČZS

Vabilo na odprtje učne poti, prilagojene za slepe in slabovidne

Čebelarstvo zveza Slovenije je skupaj s partnerji v okviru LAS projekta razvila posebno elektronsko tablico, ki poleg vsebin nudi tudi dejansko vodenje po učni poti, natančen opis poti, prepreke ob poti, stopnišče. Omogoča popolnoma samostojen ogled poti za slepe in slabovidne. Prav tako smo razvili tablico z meniji medene kulinarike,

LAS
SRCE
SLOVENIJE

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (Evropa investira v podeželje) in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

ki bo na voljo v Gostišču pri Čebelici.

Vabimo vas na odprtje učne poti prilagojene za slepe in slabovidne, ki bo v petek, 5. novembra 2021, ob 11.30 na Čebelarstvo zvezi Slovenije.

Učno pot bo slavnostno odprl minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj. Vabljeni!

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Dan čebelarstva turizma 2021

V petek, 3. decembra 2021, vas vabimo na tradicionalni posvet ob dnevu čebelarstva turizma, ki bo potekal ob 15. uri na Čebelarstvo zvezi Slovenije. ČZS, JSSČ, vsako leto tradicionalno organizira dogodek na temo čebelarstva turizma. To je odlična priložnost za spoznavanje dobrih praks čebelarstva turizma in možnosti, ki nam jih ponujata tovrstna dejavnost.

Predvideni program za Dan čebelarstva turizma 2021:

- Uvodni pozdrav: **Boštjan Noč**, predsednik Čebelarstvo zveze Slovenije.
- **Okrogla miza županov, prejemnikov priznanja za čebelarstvo najprijaznejše občine v letih od 2011 do 2020/2021.**
- Znak GREEN&SAFE – skupna zaveza odgovornemu, varnemu in zelenemu turizmu, ki ga podeljuje **Slovenska turistična organizacija.**
- Razglasitev in predstavitev čebelarstvo najprijaznejših občin.
- Predstavitev: Med v kulinariki v povezavi s turizmom.
- Skupna kmetijska politika na področju čebelarstva po letu 2021.
- **Predstavitev dobre prakse čebelarstva turizma.**

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Privabimo čebele s semenskimi vrečkami Semenarna Ljubljana

Pri testiranju na selekcijsko poskusnem polju Semenarne Ljubljana na Ptuju, so od cvetlic največ opraševalcev privabile sončnice in cinije.

Semenarna Ljubljana, d.o.o.,
Bratislavska cesta 5, 1000 Ljubljana

Rezultat natečaja strokovne in promocijske čebelarke literature 2019–2020

ČZS, JSSČ je v SČ 12/2021 in na spletni strani ČZS objavila natečaj strokovne in promocijske čebelarke literature, izdane v Sloveniji med letoma 2019 in 2020. Natečaj, odprt do 30. aprila 2021, je bil namenjen vsem (čebelarke organizacijam, društvom, institucijam, zvezam in posameznikom ...), ki delujejo na območju Republike Slovenije in so v zadnjih dveh letih (2019 in 2020) izdali strokovno ali promocijsko čebelarke literaturo oz. publikacijo. Za literaturo oz. publikacijo so se štele knjige ali brošure s čebelarke vsebino, ki so izdane, založene v fizični ali elektronski obliki in namenjene za uporabo v javnosti. Razpisali smo dve kategoriji: a. Strokovna literatura, b. Promocijska literatura. **Na natečaj je**

prispele osem publikacij:

1. *Najmedi* – Branko Obranovič;
2. *Prva zlata doba kranjskega čebelarstva 1750–1820* – prof. dr. Andrej Šalehar;
3. *Anton Janša, prvi učitelj čebelarstva* – prof. dr. Andrej Šalehar;
4. *Kronika čebelarstva na Rakeku* – Miroslav Juvančič;
5. *Medovite rastline* – Trajče Nikoloski;
6. *Čebelarstvo društvo Šenčur* – zbornik;
7. *Čebelarke domislice Jurija Jonkeja* – Anja Moric;
8. *Knjiga o čebelah* – Jakob Streit.

Komisija v sestavi: Andrej Jus, predsednik komisije za izobraževanje pri ČZS, David Ožura, knjižničar pri ČZS, in Barbara Dimc, tajnica ČZS, se je sestala 9.

septembra 2021 ter pregledala vse prejete publikacije in ugotovila, da ustrezajo vsem zahtevam natečaja.

Na podlagi zgoraj omenjenega je komisija sprejela soglasen sklep, da se izbere publikacija *Knjiga o čebelah* Jakoba Streita, izdana leta 2019 pri Celjski Mohorjevi družbi. Komisija ugotavlja pomembnost, da sledimo publikaciji, ki je namenjena podmladku, saj tovrstne publikacije primanjkuje. Publikacija je neodvisna, pravljična, berljiva in primerna za otroke prve in druge triade OŠ. Je poljudna literatura, ki prikazuje povezanost z naravo, kulturo in vzgojo najmlajših s čebelarke vsebino. Glede na obrazložitev se za omenjeno publikacijo pripravi recenzija za objavo v Slovenskem čebelarju.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov: **29,80 €**

Naročila: 031 536 229 ali www.cebelykoridor.si

CEBELJIKORIDOR.SI

Zmagovalec natečaja najboljše tehnološke rešitve 2021

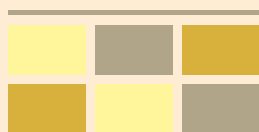
Čebelarke tehnica
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarke društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

Pametna čebelarke GSM tehnica **Akcija: 330€**
www.NajMedi.si Vključuje 12 mesečno naročnino

Čebelarke center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

Mali oglasi

PRODAM

Suh ali svež cvetni prah osmukaneč, pravilno shranjen, možnost dostave ali pošiljanja po pošti, količinski popust (Bela krajina), tel.: 040/845 113.

Cvetni prah, letošnji, zamrznjen (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Cvetni prah, sveže zamrznjen ali posušen, nabran ob reki Muri, ter zabojnik za avtoprikolico z 10 družinami, tel.: 040/249 323.

Cvetni prah, letošnji, zamrznjen, pakiran po 400 g (Dobrepolje), tel.: 041/988 211.

Cvetlični med, možna dostava po celi Sloveniji, možna menjava za vosek, tel.: 041/385 620.

Cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Večjo količino lipovega medu z geografsko oznako, tel.: 041/788 826.

Kostanjev med, tel.: 051/276 589.

Hojev med, tel.: 041/575 477.

Večjo količino LR-satnikov (2/3, 1/1) ter naklad, novo, tel.: 041/772 399.

Čebelje družine na 7 ali 9 AŽ-satih z letošnjimi maticami, očiščene varoj, na voljo aprila, možen dogovor glede cene, tel.: 041/597 760.

Nekaj čebeljih družin na 7 do 9 AŽ- ali 5 do 10 LR-satih, rezervacije za marec (Ivančna Gorica), tel.: 040/838 956.

Devet AŽ-panjev 10S in deset 5S, iz lipovega lesa, možna menjava za vosek, tel.: 041/822 366.

Novo AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Čebelnjak s samodejnim točilom, šestsatni, tel.: 031/435 469.

KUPIM

Knjigi Sodobno čebelarstvo I. del (1955) in II. del (1958), tel.: 031/876 189.

PODARIM

Rabljen čebelnjak, kompletno s panji in opremo, treba ga je v celoti odpeljati (Sadinja vas), tel. 031/348 113.

Izdelava prevoznih čebeljakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Naročila
do 15. 11. 2021 -5 %

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Čebelarški muzej Radovljica

NOVA STALNA RAZSTAVA

Živeti skupaj.
O čebeli in človeku

Odrpito od torka do nedelje, 10.–18. ure.
Za člane ČZS popust pri vstopnini.

www.mro.si

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

belinka

belinka

Zapustili so nas

ŠTEFAN ANTOLIN
1934–2021

V zadnjih dneh februarja smo se bakovski čebelarji poslovili od svojega dolgoletnega in srčnega čebelarja Štefana Antolina. Čebelariti je začel 1958, bil je vzor dobrega in uspešnega čebelarjenja ter dolgoletni dejavni član društva in prenašalec znanja. Bil je tudi dolgoletni ravnatelj OŠ Bakovci, zaslužen za dograditev šole. Že leta 1962 je ustanovil čebelarski krožek, ki ga je tudi sam vodil. Bil je tudi vodja gradnje vaškega doma Bakovci. Za svoje prizadevno delo je prejel odličja A. J. III., II. in I. stopnje, z. p. Petra Dajnka, priznanje za delo v krožku. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Bakovci

SLAVKO JELOVČAN
1939–2021

V 82. letu starosti nas je zapustil dragi prijatelj Slavko Jelovčan, član ČD Škofja Loka, doma iz Šutne pri Žabnici. Čebelariti je začel leta 1977 s 15 čebeljimi družinami. Sodeloval je pri gradnji doma čebelarjev Škofja Loka in tako pomembno prispeval k razvoju društva. Za svoje zasluge v društvu je prejel odličje A. J. III. stopnje. Junija 2021 smo

ga na pokopališču v Žabnici s praporom društva pospremili na zadnjo pot in se poslovili od njega. Pogrešali ga bomo.

ČD Škofja Loka

PETER HAFNER
1927–2021

Na pokopališču Škofja Loka smo se julija 2021 poslovili od dragega prijatelja in čebelarja Petra Hafnerja, po domače Papirmanovega Petra. Z društvenim praporom smo mu še zadnjic izkazali čast in spoštovanje za odgovorno skrb za čebelje družine in dolgoletno članstvo v ČD Škofja Loka. Čebelariti je začel v letu 1970, ko je v Papirnici, na neobdelanem zemljišču, postavil svoj prvi čebelnjak. Na tem mestu stoji danes blagoslovljen križ z napisom »Hribček zelen, z znojem napojen«, ki nas bo spominjal nanj.

ČD Škofja Loka

RUDOLF ŠUŠTAR
1941–2021

V 80. letu starosti nas je zapustil čebelar Rudolf Šuštar. Čebelariti je začel v letu 1974 s petimi AŽ-panji. Vsa naslednja leta je svoje čebelarstvo širil do dveh prevoznih enot s 74 čebeljimi družinami in

z domačim čebelnjakom, kjer je vzrejal predvsem rezervne družine. V svojem čebelarskem stažu je bil dvakrat tajnik ČD-ja ter večino let deloval tudi v drugih komisijah pri UO-ju. Dejavno je pomagal pri izgradnji čebelarskega doma ter pri vzpostavitvi mreže opazovalnih panjev za nadzor medenja. V času čebelarjenja je bil mentor nekaterim čebelarjem začetnikom, ki so mu še danes hvaležni za pridobljeno znanje. Prejel je vrsto priznanj, med njimi tudi odličja A. J. II. in III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD A. Ž. Ilirska Bistrica

JANEZ IVAN RAZBORŠEK
1924–2021

Maja letos nas je zapustil dolgoletni čebelar Janez Razboršek. Odraščal je na skromni kmetiji v številčni družini pri Kočarjevih v Brezju. Njegova posebna strast je bilo čebelarjenje. Če ga v poletnih mesecih ni bilo doma, smo vedeli, da ga najdemo pri njegovem

čebelnjaku. V zadnjih letih smo se skupaj z njim veselili toplega vremena, da je lahko zapustil hišo in odšel opazovat čebele. S svojim delom je navdušil sina Mirka in vnuka Boštjana, ki sta postala dejavna člana v ČD Zagorje. Slovo nikoli ne pride ob pravem času. Kljub temu pa ob globoki žalosti ob izgubi čutimo tudi hvaležnost, da smo imeli priložnost ob sebi imeti tako srčnega človeka. Spomin nanj bo v naših srcih ostal za vedno.

ČD Zagorje ob Savi

JANEZ REZAR
26. 11. 1935–24. 7. 2021

V ČD Ravne na Koroškem smo se z vsemi častmi poslovili od prijatelja in dejavnega člana našega društva Janeza Rezarja. Čebelice so bile njegova ljuba družina in čebelarjenje njegovo najljubše opravilo. Kot dolgoletni član, tajnik in tudi blagajnik društva je za svoj prispevek prejel odlikovanji A. J. III. in II. stopnje. Hvala ti, spoštovani Janez, za prispevek k napredku čebelarstva v naših krajih.

ČD Ravne na Koroškem

API KONTAKT
www.cebelskaoprema.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ 031 339 287

5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Istrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
01-755-13-17

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Imetnikov veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarске opreme
in pribora nudimo 5%-popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR

LYSON

Polnilnica za med
z avtomatsko
obračalno mizo
Lyson
Cena: 4705,54 €

Mešalnik medu 50 L,
400 V z grelcem,
mešalom in
avtomatiko
CLASSIC LINE
Cena: 1533,80 €

Komora za
dekrystalizacijo
medu, 490 L
Cena: 1991,90 €

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2 x 400 W,
OPTIMA LINE
Cena: 294,53 €

Polnilnica za med
s podstavkom
Cena: 2225,50 €

Kozarci
in pokrovčki
za med
več vrst
UGODNO

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: 507,80 €

Sod za med
s plastično pipo,
50 L, Lyson
Cena: 86,70 €

*Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
 Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

POMLAD (februar/marec)
 JESEN (avgust/september)
 Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

100% študije s pozitivnimi rezultati proti nosemi
 Več kot 25% povečanje populacije čebel
 Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

Samozavest dobrega tretiranja

KONTROLIRANA RAVEN HMF- α IN TEŽKIH KOVIN

ZAGOTOVLJENA KAKOVOST
 za čebele, čebelarje izdelke in potrošnika

OPTIMALNA KONCENTRACIJA
 za maksimalno učinkovitost (> 96%) in odlično toleranco

OBDOBJE TRETIRANJA

ZIMA (malo ali nič zaroda)
 POMLAD (rajenje)
 POLETJE (blokiranje leženje jajčec)

Na voljo pri vašem veterinarju.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
 VEICONSULT PHARMA d.o.o.

ALVEIS
 Alveis by Chemilabo Ltd.ija

Datum prijave: JANUAR 2019

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmacevtom.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:
 09.00 - 12.00
 13.00 - 16.00

SOBOTA:

V NOVEMBRU ZAPRTO

PESTRA PONUDBA MODELOV
 ZA VLIVANJE SVEČ

KALUP ZA VLIVANJE SATNIC
 AŽ/LR/DB

art. 6655, 6656, 6657

SODI ZA VINO

art. 9100

TOČILA ZA MED

art. 4400

KUHALNIKI VOŠČIN

art. 3300

LOGAR TRADE D.O.O.
 POSLOVNA CONA A 41
 SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
 info@logar-trade.si
 www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

NOVO!!!
 POGAČA
 APIFONDA
 PAKIRANA PO
 1 kg ALI 2,5 kg

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9,00 - 12,00 in 15,00 - 17,00,

pet.: 9,00 - 15,00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,

PRIDOBLEJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

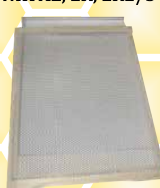

VSE ZA OBNOVO PANJEV

NOVO!!!!
 VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
 NERJAVEČEGA MATERIALA!!

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
 RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
 JAHAČI ZA SATNIKE

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

IZDELAVA IN PRODAJA
 VSEH VRST SATNIC.
 PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
 SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE
 IZDELAVA SATNIC IZ
 LASTNEGA VOSKA
 OD 20 kg DALJE.
 OGLEJTE SI IZDELAVO
 SATNIC NA
 NAŠI SPLETNI STRANI.

SATNICE